

Setkání

BISKUPSTVÍ ČESKOBUDĚJOVICKÉ

květen 2021 / ročník XXXI

ROZHOVOR
s Otcem biskupem

**Svatý Jan Nepomucký:
300 let od blahorečení**

**MIMOŘÁDNÁ
DOBA vyžaduje
i DRIVE-IN ZPOVĚĎ**

Otec biskup Vlastimil Kročil oslaví 10. května 2021 své 60. narozeniny.

Redakční rada Setkání mu k životnímu jubileu upřímně gratuluje!

Stručný životopis Otce biskupa.

Narodil se 10. 5. 1961 v Brně a vyrůstal v prostředí křesťanské rodiny. Po složení maturity v roce 1986 se třikrát hlásil do kněžského semináře v Litoměřicích. Protože nebyl přijat, rozhodl se v roce 1988 k emigraci. Teologii vystudoval na Papežské Lateránské univerzitě v Římě. Kněžské svěcení přijal 16. 7. 1994 v katedrále sv. Mikuláše v Českých Budějovicích. Po dosažení licenciátu na Papežské Gregoriánské univerzitě v Římě začal od roku 1996 vyučovat na Teologické fakultě Jihočeské univerzity. Zároveň působil jako kaplan v Českých Budějovicích a poté v Jindřichově Hradci. V roce 1997 se stal administrátorem ve Veselí nad Lužnicí. Roku 2008 získal doktorát na Katolické univerzitě v Ružomberku a vedle řádné pastorační činnosti se věnoval i duchovnímu doprovázení členů „Fatimského apoštolátu“ a „Neokatechumenátní cesty“. Od roku 2008 byl členem sboru konzultorů českobudějovické diecéze. V roce 2011 byl jmenován vikářem tábořského vikariátu a v roce 2012 byl jmenován sídelním kanovníkem Katedrální kapituly u sv. Mikuláše v Českých Budějovicích. Dne 19. března 2015 byl jmenován diecézním biskupem českobudějovické diecéze. Biskupské svěcení přijal 13. 6. 2015 v českobudějovické katedrále. Na stranách 4 až 6 tohoto vydání přinášíme obsáhlý rozhovor s Otcem biskupem.

Obsah

Editorial	3
„Amare et servire Domino“	4
Budova biskupství otevírá své dveře	6
Oprava biskupské rezidence malá splátka historického dluhu	8
Charita může pomoci samoživitelům díky adventnímu koncertu České televize	9
Poslední dny generálního vikáře	10
Slovo života pro děti	12
Svatý Jan Nepomucký – světec v kožišku	14
Královna máje a dva perzekuovaní Janové	16
Ze života nepomucké farnosti	18
Svatojánské muzeum v Nepomuku	19
15 dní s provizorním centrem pro lidi bez domova. Do pomoci se zapojili také kněží.	20
Výstavba domů v Pákistánu začala	21
Velikonoční pozdrav ze zimbabwské misie	21
Českobudějovičtí farníci věnovali zdravotníkům 280 balíčků	22
Reliéf sv. Jana Nepomuckého v bazilice sv. Petra a Pavla na Vyšehradě	23
Personalie	23
Mimořádná doba vyžaduje mimořádné prostředky, kupříkladu drive-in zpověď	24

Měsíčník AKTUALITY – SETKÁNÍ

Vydává Biskupství českobudějovické

Kontakt: Biskupská 4, 370 01 České Budějovice,
e-mail: setkani@bcb.cz

Redakční rada: JUDr. Jan Kotous – předseda,
P. Dr. Zdeněk Mareš Th.D., Mgr. Ondřej Doskočil, Th.D.

Šéfredaktor: Ing. Petr Samec, Dr.

Grafika a sazba: Zuzana Prokopová

Tisk: Inpress a.s., České Budějovice

Evidenční číslo MK ČR E 6603

ISSN 1212-8074

**Redakce si vyhrazuje právo na úpravu a krácení rukopisů
a nezodpovídá za obsah inzerce.**

Uzávěrka příštího čísla je 10. 5. 2021

Vážení odběratelé, náklady na výrobu jednoho čísla činí 25 Kč. Přispět na ně můžete formou daru pro diecézi na účet Biskupství českobudějovického u Sberbank cz, a.s.: 4120000636/6800, variabilní symbol 11. Účtárna biskupství na vyžádání vystaví doklad o daru pro daňové účely.

Foto na titulní straně: Biskup Jiří vzkládá ruce na svého nástupce biskupa Vlastimila, což je okamžik, který patří k nejposvětnějším úkonům během liturgie biskupského svěcení (13. 6. 2015).; Foto: Roman Albrecht / Člověk a víra

Foto: Pavel Motejk

V kostele sv. Jana Nepomuckého v Nepomuku si nezapomeňte prohlédnout pozoruhodný Svatojánský lustr. Kovový lustr je tvořen kruhem o průměru asi 250 cm a pěti světly ve tvaru šesticípých svatojánských hvězd. Toto krásné technické dílo požehnal 19. května 2019 Otec biskup Vlastimil Kročil.

Editorial

Svatý s pěti hvězdami

Svaté můžeme přirovnat k hvězdám na nebi, které svítí v temnotě. Ač se nám zdají jejich světla slabá, ve skutečnosti většina z nich září více než naše slunce. Stačilo by se k nim přiblížit, aby to bylo zřetelné. Bible používá symboliku světla k vyjádření hlubšího duchovního smyslu. Světlo osvětluje naši duši, světlo nám ukazuje cestu, dává morální základ pro lidský život.

Sv. Jan Nepomucký je uctíván jako „**obránce práv církve a strážce zpovědního tajemství**“. Jeho mučednická smrt, kdy se odmítl podrobit Václavu IV., vyjadřuje, že základ společnosti – spravedlnost a pravdu – může dát jen Bůh, který ji zjevuje skrze církev. Prožíváme velikonoční období, kdy čteme evangelia o vzkříšení Krista. „Přesvědčte se ...“, utvrzuje Kristus apoštoly, aby skutečnost o vzkříšení a životě věčném byla skrze církev hlášána všem národům

a pokolením. Kdo se chce dnes setkat se vzkříšeným Kristem, nalezne Ho v církvi a svátostech.

Pět hvězd Janovy svatozáře vyjadřuje slovo „*tacui*“ – mlčel jsem. Sv. Jan Nepomucký se stal **strážcem zpovědního tajemství**, patronem svědomí člověka. Mír ve světě a pokoj mezi lidmi nelze dosáhnout jen lidskými zákony, ani mezinárodními smlouvami. Je to dar od Boha pokornému srdci. Svátostná zpověď je účinný lék hojící rozvrácenost současného světa.

Pokládám si otázku, co nám chce Bůh říci posledními událostmi spojenými s covid-19? Je jasné, že svět bude jiný. Svět a jeho jistoty zmizely, je zmatený podobně, jak to popisuje Bible u Babylónské věže. Svátý s pěti hvězdami svým světlem dává světu šanci nebyť zmítaný válkami, vnitřními spory či nějakou formou totality. Dává šanci najít porozumění.

Stavět mosty mezi lidmi. I ty mají své pilíře, na kterých stojí. Dva z nich, církev a zpověď, jsou vetkány do života sv. Jana Nepomuckého. Chceme-li stavět mosty mezi lidmi, postavme je na těchto duchovních principech, mocných pilířích ukotvených v Bohu.

P. Jiří Špiřík, farář nepomucký

Napište redakci

Vážené čtenáři, uvítáme vaše názory a reakce na příspěvky v časopisu Setkání. Zapojit se můžete také formou diskusních příspěvků k jednotlivým nabízeným tématům, a to sdělením vlastního názoru či osobní zkušenosti.

Vaše reakce a příspěvky posílejte na e-mailovou adresu: setkani@bcb.cz, nebo na adresu redakce: Redakce časopisu Setkání, Biskupská 4, 370 01 České Budějovice

„Amare et servire Domino“

Rozhovor s Otcem biskupem Vlastimilem
při příležitosti jeho 60. narozenin.

Otče biskupe, 60 let to je věk, kdy mnozí začínají přemýšlet o odchodu do důchodu. U biskupů dosažení tohoto věku znamená plné nasazení v biskupské službě. Plné nasazení je však také otázka víry...

Ano, biskupové obvykle odcházejí na odpočinek v 75 letech a já jsem ve službě rovných šest let. Dá-li Bůh, tak hlavní část služby mám teprve před sebou. Nyní však mohu říci, že právě dosažený věk mi pomáhá v tom, abych se do těch příštích let díval s vědomím, že zdaleka ne všechno je v mých silách, ale naopak, že všechno je v rukou Božích. To není utíkáni z boje, ani žádná rezignace na realitu všedních dnů, nýbrž přijetí té reality, která přesahuje náš čas a náš prostor.

O kněžské službě jste začal vážně uvažovat po návratu z vojny v roce 1982. Můžete popsat, kde a jak jste pocítil povolání ke kněžství?

Už v roce 1983 jsem chtěl emigrovat. Tehdy jsem si kvůli tomu koupil zájezd do francouzských Alp s tím, že zůstanu ve Švýcarsku. Ale právě v Alpách jsem zakusil hluboký prožitek ze setkání s Bohem a poněkud paradoxně, v srdci jsem pocítil silné volání, abych se vrátil zpět do vlasti. V té době jsem nevěděl přesně, co všechno ten vnitřní hlas znamená. Až v mé rodné farnosti při setkání s knězem jsem dostal odpověď – a to takovou, že mě Bůh možná volá ke kněžské službě. Tak začala moje cesta ke kněžství.

A nutno podotknout, že tato cesta začala v době nepřátelského postoje státu vůči církvi a byla poněkud trnitá. Co pro Vás bylo nejtěžší?

Nejtěžším krokem bylo získání maturity, čímž nemyslím maturitu jako takovou. Na denní studium mě nepřijali a tak jsem navštěvoval střední večerní školu. Hned po maturitě, v roce 1986, jsem požádal o vstup do semináře v Litoměřicích, ale ani tam mě nevzali, stejně tak jako ani po dvou dalších pokusech. To byl také důvod, proč jsem se v roce 1988 rozhodl k emigraci. Bylo to období vnitřních bojů, mnoha pochybností a hledání autentické Boží vůle. Teprve úspěšná emigrace a přijetí na Teologickou fakultu v Římě mi bylo jasnou odpovědí, že Bůh chce, abych se stal knězem.

Kdo nebo co Vás v té době nejvíce posilovalo?

Zásadní pro mě byl příklad a vzor kněze z naší farnosti, P. Aloise Perníčky. On to byl, kdo mi umožnil nahlédnout tajemství kněžského života a svým přátelským přístupem mi zároveň ukázal jeho bohatost a hloubku. P. Perníčka ve mě probudil touhu přemýšlet o věcech duchovních a kněžských, a jeho vpravdě příkladný kněžský život byl v tu chvíli pro mě nejen inspirací, ale také posilou.

Na základě čeho jste se definitivně rozhodl k emigraci?

Jak jsem již zmínil, po trojím zamítnutí mé žádosti o vstup do

Otec biskup ve své nové pracovně (ve výklenku na zdi je žalm 141 „HOSPODINE, K TOBĚ VOLÁM“).

litoměřického semináře, kdy mi bylo již 27 let, nabyt jsem pevného přesvědčení, že musím s větší rozhodností začít hledat nové cesty a možnosti, jak kněžství dosáhnout. Vzpomínám si, jak můj otec měl určité pochybnosti o tom, zda je opravdu Boží vůle, abych se stal knězem. Vždyť také trojí nepřijetí do semináře se – podle něj – mohlo jevit jako Boží vůle. Bylo na čase, abych se rozhodl a začal zvažovat i případnou cestu manželství, neboť i ta je posvěcená Kristem Pánem, jak mi můj otec připomínal. Cítil jsem, že je důležité udělat rozhodný krok, a tak jsem zvolil emigraci, což se nakonec ukázalo jako úžasná životní zkušenost a kdo to neprožil, těžko pochopí. Jedná se v takovém případě o skutečně existenciální zkušenost. To není o tom, že člověk studuje v cizině, není to ani o tom, že člověk poznává nové věci. To všechno je možné i pro mnoho mladých v současné době. Emigraci se jistě vstoupí do úplně nového a neznámého světa, ale nejprve a především, je to o životně mimořádné zkušenosti opuštění, přičemž člověk netuší, zdali to bude trvat jen pár let nebo celý život. Opuštění rodné země, opuštění vlastní rodiny, příbuzných i přátel... Rozhodnout se pro emigraci je především o této zkušenosti opuštění všeho.

Kdo všechno o emigraci věděl?

Nevěděl o tom nikdo z blízkých, krom mého faráře P. Aloise.

Měl jste v Římě dohodnuté nějaké kontakty, příslib na zajištění životních potřeb – nebo jste šel zcela bez přípravy s plnou důvěrou v Boha?

Byť to bylo samo o sobě riskantní, poslal jsem do Říma Mons. Karlu Vránovi, který byl v té době rektorem Papežské koleje Nepomucenum, písemnou žádost o přijetí. První dva dopisy mu nedorazily a teprve po třetím dopise mi rektor oznámil, že je ochoten přijmout mě ke studiu. Nevěděl jsem, jak to všechno bude probíhat, ale jak jsem již zmínil, nechyběla mi živá a silná touha stát se knězem a byl jsem ochoten pro to udělat cokoliv.

Byl jste pak v kontaktu s rodinou?

Psali jsme si a telefonovali, ale osobně jsme se mohli setkat až po sametové revoluci.

Jak jste vnímal sametovou revoluci v Římě?

Vzpomínám, jak to pro všechny v Nepomucenu bylo povzbuzující a nadějně, neboť všem, mladším i těm starším, bylo zřejmé, že se uskutečňuje dávný sen o svobodě, která právě

vstupovala do naší země, jako důsledek svatořečení Anežky Přemyslovny. Konečně se otevřela cesta k návratu do vlasti, i když někteří s tím už ani nepočítali.

Dlouhou dobu jste působil jako farář ve Veselí nad Lužnicí – jak na tu dobu vzpomínáte? Za Vašeho působení byl opraven kostel i farní areál a získal jste dokonce i Cenu města Veselí nad Lužnicí...

Vzpomínám na tu dobu velmi rád a těch skoro 20 let se mi hluboce vepsalo do srdce. Myslím, že společnými silami všech farníků se nám podařilo vytvořit úžasné dílo, jak po stránce materiální, tak i po stránce duchovní. Tamní živé křesťanské společenství stále roste nejen v duchovním slova smyslu a v rozmanitých projevech pastoračních aktivit, ale i počtem členů. Z toho mám nejen dobrý pocit, ale i upřímnou radost.

Když jste se stal biskupem českobudějovickým, zvolil jste si heslo: „Amare et servire Domino“ (Milovat a sloužit Bohu) – jak toto heslo chápete a naplňujete?

Přikázání lásky je naplněním celého Zákona. A jak to známe z evangelia, milovat Boha a milovat bližního je vůbec to nejdůležitější. Heslo »AMARE ET SERVIRE DOMINO« vychází tedy právě z tohoto. Je tím vyjádřeno, že hybnou silou veškerého konání by měla být láska, a to ve vertikálním i horizontálním rozměru, tedy vůči Bohu, vůči všem lidem i vůči celému stvoření. Apoštol Pavel to vyjadřuje krásně, když říká, že kdyby člověk měl cokoli na světě, kdyby měl ty nejlepší schopnosti a vlastnosti, i kdyby konal dobré skutky, ale bez lásky, nebylo by to k ničemu (srov. 1Kor 12, 1–3). Pravou službou Bohu je v tomto smyslu právě láska. Touto láskou tedy chci naplňovat i biskupskou službu, a tak sloužit Pánu. Skrze lásku a také i láskou prodchnout všechno konání, láskou naplňovat všechny činy. I když je to pochopitelně velký závazek, o jehož naplňování se musím znovu a stále snažit s každým novým dnem, rozhodně se toho nevzdávám a chci i nadále pokračovat touto cestou.

Která z osobností v českobudějovické diecézi je Vaším vzorem?

Je to určitě sv. Jan Nepomuk Neumann, který odešel do cizí země, aby tam sloužil Bohu a bližním. Tím je mi tento světec a prachatický rodák velmi blízký a inspirující. Skutečnost je taková, že i já jsem z brněnské diecéze vyšel, abych sloužil jinde, byť vzdálenost mezi Brnem a Budějovicemi není tak velká. Jsem ale rád, že právě v tomto krásném a malebném kraji, který dal církvi dva svaté Jany – Neumanna a Nepomuckého – mohu sloužit jako biskup, když jsem už předtím zde zapustil kořeny.

Co bylo pro Vás ve službě biskupa nejtěžší?

Po mém nástupu do funkce jsem se snažil stabilizovat diecézi v oblasti školství, charity i duchovní správy a také zlepšit každodenní chod biskupství. Prostě aby vše dobře fungovalo. Řízení diecéze řadu let komplikovala i skutečnost, že úřad biskupství byl rozptýlen na několika místech po celém městě. Přestěhování do nyní opravené rezidence nám jistě pomůže v každodenní práci.

Co považujete za Vaše hlavní poslání jako pastýře diecéze?

Pro mě je zcela zásadní péče o křesťanský rodinný život. Rodina je nejen základ, ale také i budoucnost. Vždyť máme-li

dobré křesťanské rodiny, je před námi dobrá budoucnost. Koneckonců, také z rodin se rodí duchovní povolání, ženská i mužská, která jsou předpokladem toho, že se církev bude i nadále rozvíjet a přinášet plody. Druhou prioritou je pak charita, protože právě ona je jakýmsi měřítkem autenticity našeho prožívání víry, jak říká sám Ježíš: „Cokoliv jste učinili jednomu z nejposlednějších lidí, mně jste učinili“ (Mt 25,40).

Jak hodnotíte období covidové pandemie – je na tom něco pozitivního?

Domnívám se, že pandemie nám odhaluje, mimo jiné, jak na tom jsme duchovně. Byli jsme vystaveni mnoha velmi těžkým zkouškám, ale mohli jsme si také uvědomit, co pro nás víra znamená a jak je třeba se stále snažit víru prohlubovat, upevňovat a nežít jen z její podstaty. Covidová pandemie sama o sobě odhalila naši lidskou křehkost a slabost. Nikdo si totiž nemůže myslet o sobě, že je pánem stvoření. To, co se stalo s námi a s naším světem v uplynulé době, bychom měli chápat jako výzvu k pochopení toho nejzákladnějšího vztahu, totiž kým je člověk a kým je Bůh.

Hned po usednutí na biskupský stolec jste zahájil několik velkých oprav církevních objektů. Které z nich mají největší význam?

Nejdůležitější byla určitě oprava bývalého dominikánského kláštera v Českých Budějovicích, kde je pohřben první převor bl. Libarius, ale je to také místo, s nímž je spojeno tzv. „Palladium města“, tedy obraz Panny Marie Budějovické, uctíváný zde po celá staletí. Pak je to rekonstrukce kostela sv. Jakuba v Prachaticích, což je zase nejen rodné město sv. Jana Nepomuka Neumanna, ale přímo místo, kde on byl pokřtěn. A do třetice, za zcela zásadní lze považovat generální opravu budovy biskupství, která po mnoha desetiletích získala novou tvář, a tím se stala důstojným místem správy naší českobudějovické diecéze.

Na co se Vaše úsilí zaměří teď?

Ve fázi začínajících prací je obnova poutního areálu v Římově, k němuž patří i tzv. pašijová cesta, která je skutečným unikátem evropského významu, byť nedoceněným v našem českém prostředí. Plánovanou obnovou celého areálu se snad podaří vrátit mu význam, který mu právem náleží. V roce 2013 byla dokončena obnova interiéru katedrály sv. Mikuláše v Českých Budějovicích a již tehdy bylo zřejmé, že bude zapotřebí i obnova jejího exteriéru. Zatím se na její realizaci čeká, ale snad nebude trvat dlouho a tento první kostel diecéze, jak se říká „Matka a Hlava všech kostelů v diecézi“, zaskví se v celé své kráse.

Také jste založil Diecézně-misijní mezinárodní seminář „Redemptoris Mater“. Jak jste spokojen s jeho fungováním?

Sám za sebe mohu říci, že jsem velmi spokojen. Každý týden navštěvuji seminaristy a vnímám jejich duchovní růst. Bezpochyby je velmi pozitivní, že seminaristé mohou získávat zkušenosti přímo v naší diecézi, kde mají možnost poznávat prostředí, lidi i naše radosti a strasti. To vše jim napomáhá k tomu, aby se jednou jejich kněžská služba stala přínosem pro naši diecézi.

Církev se připravuje na dobu, kdy bude muset veškeré aktivity financovat sama. Co v této oblasti děláte nebo plánujete?

Současná situace církve v této oblasti jistě není jednoduchá,

Foto: Petr Samec
Otec biskup s nově vysvěcenými knězi J. Rothschedlem (vlevo) a M. Štruncem (vpravo) dne 5. září 2020.

ale i my se jí snažíme řešit. Bohužel, když někdy sdělovací prostředky jednostranně prezentují jen to, co se církvi nepodaří, není to ve svém důsledku nikomu přínosem. V naší diecézi se snažíme vytvořit životaschopný ekonomický model, který by dlouhodobě umožnil zajistit důstojný život všem zaměstnancům, kněžím i laikům. Některé projekty jsou ve fázi příprav, jiné se již realizují a prozatím se zdá, že i když velmi opatrně – a podle některých možná poněkud pomalým tempem – tak přece jen jdeme správnou cestou.

Je v diecézi v současné době dostatečný počet kněží a jaké máte představy o pastoraci, pokud jich bude ubývat?

Kněží není nikdy dost na to, abychom mohli plně rozvíjet všechny aktivity, podle našich přání a potřeb. Ale i tak, při každé příležitosti děkuji Pánu Bohu za ty kněze, které máme. V předloňském roce jsme provedli fúzi mnoha farností, aby tak vznikly funkční a efektivní kmenové farnosti na větších teritoriích. Celkový počet farností se tím snížil ze 354 na 241. Do budoucna by mělo být v každém okrskovém vikariátu 5-6 kněží a jedno významnější poutní místo, které se stane jakýmsi duchovním centrem vikariátu. V celém tomto procesu reformy nejde o nic jiného, než o zjednodušení duchovní správy. Pro kněze by to mělo konkrétně znamenat méně administrativních úkonů, aby tak více času mohli věnovat tomu, kvůli čemu se stali kněžími.

Ukazuje se, že činnost církve se do budoucna zřejmě neobejde bez aktivní účasti laiků v její správě...

To jistě souhlasím, ale zároveň bych rád upozornil, že je třeba se

vyvarovat myšlenky, jakoby byla účast laiků na životě církve jen nějak trpěná v důsledku nedostatku kněží. Církev na II. vatikánském koncilu zakusila velkou proměnu a zatím se stále učí uvádět do praxe velké výzvy koncilu. Nelze také přejít bez povšimnutí, že novodobá hnutí už mají v čele převážně laiky, kteří vedou křesťanská společenství a jsou velmi aktivní v nejrůznějších sférách křesťanského života. I nynější papež František je pro nás všechny velkým povzbuzením na cestě odvážného vykročení i našich odpovědí na výzvy současného světa, ve kterém žijeme.

Jaká podle Vás bude církev třetího tisíciletí?

Zcela jistě, církev zůstane ve své podstatě stále stejná a nezměněná. Co se ovšem do jisté míry změní, to je její vnější podoba, její tvář. Aniž si to možná uvědomujeme, právě probíhající covidová pandemie otevírá již cestu k takové vnější proměně církve. Vstupujeme do nového období, ba dokonce, do nové epochy, kdy možná počet členů církve bude nižší, zato však bude kvalitním kvasem ve společnosti. Jsem optimista a věřím, že církev bude i nadále růst a rozvíjet se.

Jak byste chtěl, aby diecéze vypadala za 10 nebo 20 let?

Především bych si přál, aby naše diecéze pouze nepřežívala či živořila, ale aby žila naplno z víry ve Zmrtvýchvstalého Krista! S tím pochopitelně souvisí i dostatek kněží horlivých v duchovní službě, která je hlavním posláním církve. A protože jako biskup nemohu nemít starost o materiální potřeby duchovních a laických zaměstnanců v naší diecézi, přál bych si, abychom zůstali i nadále soběstační, díky plně funkčnímu ekonomickému modelu zajišťujícímu tyto základní potřeby.

Co chcete vzkázat diecézanům?

Neztrácejte naději v této době covidové pandemie! Je to tak, jak jsme si připomínali nedávno o Velikonocích: „Kristus je Pán všech věků, on vládne dějinám, jeho je království i moc i sláva po všechny věky věků“.

Ptal se Petr Samec

Budova biskupství otevírá své dveře

V březnu byla po třech letech intenzivních stavebních prací dokončena celková rekonstrukce historické rezidence českobudějovických biskupů.

S dějinami českobudějovické diecéze – a to už od jejího založení – je úzce spjat objekt budovy, stojící v těsné blízkosti hlavního náměstí Českých Budějovic. Od založení diecéze, tedy roku 1785, je tato budova rezidencí českobudějovických biskupů. Při nedávném rozhovoru k tomu současný biskup Vlastimil Kročil poznamenal: „Říká se, že srdcem diecéze je katedrála, ve které pulzuje život křesťanského společenství v čele s biskupem. Neodmyslitelně však k tomu patří i budova samotného biskupství, která zdaleka není jen obydlím biskupa, ale je domem, kde má své zázemí administrativní správa celé diecéze.“

Tento mohutný, pozdně barokní dvoupatrový objekt postavili bratři piaristé (Ordo Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum) jako řádovou kolej pro učitele i jejich žáky, ale při vzniku diecéze byl areál upraven na sídlo biskupa a jeho úřadu. Za celé období existence diecéze se pak uskutečnilo jen několik málo zásadních úprav objektu, z nichž ta největší a pravděpodobně poslední proběhla kolem roku 1900. Od té doby se jednalo pouze o částečné a dílčí opravy: kolem roku 1970 byla vyměněna elektroinstalace a upravena sociální zařízení. Od roku 1991 byly průběžně opravovány různé části objektu, z nichž některé byly téměř v havarijním stavu (např. střechy). „V průběhu let se realizovaly jen zcela nezbytné dílčí úpravy a již dva moji předchůdci – Mons. Antonín Liška a Mons. Jiří Paďour – měli v úmyslu přistoupit k obnově celého objektu, což se však nikdy nepodařilo uskutečnit.“

V podkroví vznikla zcela nová půdní vestavba s velkým konferenčním sálem (na snímku), 4 hostinskými pokoji a klauzurou sester; Foto: archiv BCB

říká biskup Vlastimil. A dodává: „*Nutno podotknout, že záměr takovéto obnovy byl už na jeho počátku podpořen sborem konzultorů, kněžské rady i okrskovými vikáři, takže nic nebránilo tomu pustit se do práce.*“ Podle biskupa Vlastimila byl celkový záměr obnovy jasný: ve snaze o maximální využití všech prostor bylo důležité, aby se v tomto administrativně-správním středisku diecéze zdůraznil nejen rozměr společenský a duchovní, ale při zachování prostoty a střídmosti i rozměr reprezentativní.

Mnoho vykonané práce

Od jara 2018 byla provedena kompletní rekonstrukce všech tří nadzemních podlaží a v podkroví, které tvoří více než čtvrtinu obestavěného prostoru hlavní budovy, vznikla navíc i zcela nová půdní vestavba. Protože budova je památkově chráněná, všechny práce probíhaly pod dozorem pracovníků Národního památkového ústavu. V rozlehlé budově s celkovou podlahovou plochou 4800 m² jsou teď nové zdravotně-technické instalace, rozvody topení, elektřiny a klimatizace a částečně byla také vyměněna okna. Ve všech místnostech byly opraveny omítky a položeny nové podlahy. Restaurátoři provedli rekonstrukci a doplnění některých cenných historických výmalb v několika místnostech.

Většina prostor zůstala dispozičně nezměněna, což dodnes upomíná na původní využití budovy jako školy. Základem každého podlaží proto zůstávají dlouhé rovné chodby, ze kterých se vstupuje do jednotlivých místností. K větším úpravám dispozice došlo u hlavního vstupu do budovy, kde má své místo recepce. V přízemí byla také zřízena plynová kotelna a nezbytně nutná serverovna. Menšími změnami prošlo i západní křídlo ve 2. podlaží, jež se týká úprav tamního bytu, včetně sociálního zařízení. V nejbližší době bude na místě bývalé garáže dokončena i biskupská kaple, do níž bude vstup z chodby v přízemí. Na své dokončení čeká ještě úprava nádvoří a také zahrada, která se může stát do budoucna místem společenských a kulturních setkání, neboť svým opevněným rámcem představuje zcela výjimečný prvek urbánní zeleně v samotném centru města.

Přínos pro správu diecéze

Opravená rezidence se nyní stává nejen důstojným obydlím českobudějovických biskupů, ale především moderním administrativním centrem nezbytným pro efektivní správu celé diecéze. Do opravené budovy se již stěhuje zhruba 40 zaměstnanců biskupství, kteří v uplynulém období tří let pracovali na

V celé budově jsou nové zdravotní instalace, rozvody topení, elektřiny a klimatizace, opravené omítky a nové podlahy; Foto: archiv BCB

několika místech v centru Českých Budějovic. Kromě kanceláří tedy nechybí v budově zasedací místnosti, konferenční sál, velký refektář, kuchyně, prádelna, dílna pro údržbu, čtyři po-hostinské pokoje a klauzura sester.

Poděkování

Otec biskup Vlastimil neskrývá radost z dokončeného díla a říká: „*Jsem rád, že se podařila uskutečnit tato celková obnova budovy biskupství. Myslím, že byl nejvyšší čas a dnes už je na místě děkovat všem, kteří se podíleli na tak rozsáhlém a časově náročném díle, počínaje panem architektem, přes projektanty, dodavatele, ale i stavební dělníky. Poděkování patří však i našim zaměstnancům za jejich trpělivost, že dokázali překlenout toto tříleté období, kdy se museli více uskomnit. Přál bych nejen jim, ale i našim duchovním a laikům a vůbec všem, kdo budou přicházet na biskupství, aby se zde cítili dobře, tak jako doma.*“

Realizace celého třírokytrvajícího projektu, na který – coby investor – si vzalo úvěr Biskupství českobudějovické, vyšlo na částku 126 mil. Kč. Práce probíhaly pod vedením renomovaného Ing. arch. Marka Štěpána. Organizaci práce řídil Ing. František Mrosko, vedoucí stavebního oddělení Biskupství českobudějovického a prováděcí stavební projekt byl v rukou Ing. Tomáše Fuita. Stavební práce prováděla stavební firma Památky CB s.r.o. pod vedením Ing. Petra Vojty a za technického dozoru Ing. Františka Klasny.

Petr Samec

Restaurovány byly i nádherné vitráže na schodišti.

OPRAVA BISKUPSKÉ REZIDENCE: malá splátka historického dluhu

Když císař Josef II. v roce 1784 definitivně rozhodl o založení českobudějovické diecéze, určil za biskupskou rezidenci a sídlo diecézních úřadů českobudějovickou piaristickou kolej.

V místech, kde dnes stojí budova bývalé pojišťovny Fenix, byla v letech 1866–1928 hasičská stanice; Foto: archiv Milana Bindera

Piaristy přesunul do objektu právě zrušeného dominikánského kláštera, o kterém se již dříve také uvažovalo jako o možném biskupském sídle, ale státní úřady zkonstatovaly, že jeho oprava by stála příliš mnoho peněz. Naopak dvoukřídlá budova piaristické koleje byla nová, postavená teprve v letech 1763–1769 a rozšířená 1775. Původně školní budova se třídami, širokými schodišti a rozlehlými chodbami, po kterých by jinak chodili žáci, sice mohla působit vcelku reprezentativně, ale pro usídlení značného množství lidí pracujících v diecézních úřadech a zároveň jako sídlo biskupa se příliš nehodila. Byla proto naplánována její poměrně radikální přestavba – mimo jiné mělo být ke stávajícím dvěma křídly dvoupatrové budovy postaveno křídlo třetí. Jenže pro josefínský stát byla typická až úzkostná spořivost, která měla za následek, že byl projekt přestavby zastaven a v roce 1785 byly úpravy objektu provedeny co nejrychleji a nejlevněji tak, aby co nejméně zatížily státní kasu.

Bývalá piaristická kolej se nakonec stala pouze sídlem biskupa a biskupské konzistoře. V přízemí se nacházely výhradně úřední místnosti, v prvním patře další místnosti úřadu konzistoře, a také konzistoriální registratura a archiv, pokoje pro hosty, pokoje biskupského ceremonáře, kancléře konzistoře a konzistorního sekretáře. V druhém patře byly místnosti určené pro druhého biskupova ceremonáře, místnosti pro služebnictvo

a konečně také prostory, které užíval přímo biskup – obývací pokoj, knihovna, studovna, ložnice, kaple a jídelna. Naopak oproti původnímu plánu v budově nakonec nebydleli členové kapituly a generální vikář. Jako obydlí pro generálního vikáře byl zakoupen dům v Široké ulici, kanovníku – městskému děkanovi byl vykázán byt na děkanství a pro zbylých pět kanovníků byly postaveny domy na zahradě zrušeného kapucínského kláštera.

První českobudějovický biskup Jan Prokop Schaaffgotsche ani jeho nástupci si nemohli dovolit zaplatit úpravy budovy na vlastní náklady, protože nově založená diecéze nedisponovala téměř žádným majetkem movitým či nemovitým. Ekonomicky byla závislá téměř výhradně na příspěvcích ze státem kontrolovaného Náboženského fondu. S podporou státu byly vybudovány všechny nezbytné diecézní instituce a úřady. Z Náboženského fondu byl vyplácen jak biskupův osobní příjem, tak platy kanovníků, konzistorních úředníků či zaměstnanců konzistorní kanceláře. Ani v budoucnu tak nepřišla nikdy na přetřes třeba jen dostavba kdysi plánovaného třetího křídla budovy. Pokud se v diecézi v uplynulých více než 230 letech něco stavělo, jako např. druhé patro kněžského semináře, chlapecký seminář nebo biskupské gymnázium, vždy na to vybrali finanční prostředky sami věřící. Nebyla jiná možnost. Reálná neexistence finančního zázemí znamenala nejen znač-

Možná nejstarší kresba biskupské rezidence (z knihy Heimatbuch, před rokem 1900);
Foto: archiv Milana Bindera

nou závislost diecéze na státních rozhodnutích, respektive na rozhodnutích světských úřadů na různých úrovních, ale v praxi také byla jedním z nejvíce limitujících faktorů v jejím rozvoji. V průběhu času se dokonce zhoršovala i situace obyčejných platů biskupů, kteří museli každoročně žádat o mimořádné navyšování svých příjmů, díky kterým mohli alespoň důstojně fungovat v rámci svého úřadu. Budeme-li touto optikou pohlížet dějiny diecéze i na samotné dějiny biskupské rezidence, pak musíme některé počiny vidět ve zcela jiném světle.

Biskupská rezidence v centru města byla úzce svázána s dějinami diecéze a jejími biskupy. Stála v centru jejího duchovního a společenského života. Postupně se stala domovem všech třinácti českobudějovických biskupů, kteří zde bydleli, řídili diecézi a většinou zde i zesnuli. Právě u biskupské rezidence začínaly nebo končily významné církevní slavnosti. Rezidenční navštívili a zde přenocovali císař František II. s císařovnou Marií Terezií (1792), císař Ferdinand V. (1835), filadelfský biskup Jan Nepomuk Neumann (1855), následník trůnu princ Rudolf (1871) nebo císař František Josef I. (1895).

Přes okamžiky slávy zůstávala budova rezidence opomíjena co do investic nebo větších oprav. V průběhu času tak narůstal vnitřní dluh: jak postupně stárla, přes svoji vnějškovou zdánlivou reprezentativnost již jen stěží odpovídala aktuálním potřebám. První větší zásah byl realizován při nástupu biskupa Josefa Ondřeje Lindauera do úřadu v roce 1846, kdy tehdejší zemské gubernium v Praze převzalo nad adaptací vnitřních prostor patronát a plně je zaplatilo z Náboženského fondu. Další drobnější úpravy související s nutnou modernizací budovy se konaly až na přelomu devatenáctého a dvacátého století, a poté až v sedmdesátých letech minulého století. Po pádu komunismu byl průběžně řešen havarijní stav budovy, avšak větší stavební zásah se odkládal. Realizace připravované rekonstrukce biskupství byla ale vždy odložena. S příchodem biskupa Vlastimila Kročila byl již prostě jen konstatován zcela nevyhovující technický stav celé budovy a byly zahájeny přípravy na její generální rekonstrukci, která byla zahájena na jaře 2018. Po třech letech díla obnovy může budova v centru města opět sloužit způsobem adekvátním současné době i aktuálním potřebám českobudějovické diecéze.

doc. ThDr. Rudolf Svoboda, Th.D.

Foto: archivy Charity ČR

Charita může pomoci samoživitelům díky adventnímu koncertu České televize

Na podporu samoživitelů uspořádala v závěru loňského roku Česká televize společně s Charitou Česká republika mimořádný adventní koncert. Diváci tehdy poslali neuvěřitelných 9,5 milionu Kč. Na rozdělení podpory mezi potřebné se od 1. dubna 2021 podílí i Charita v českobudějovické diecézi. Pomoc může mít podobu poskytnutí nebo úhrady potřebné věci, může však také jít o finanční dar. V odůvodněných případech lze materiální či finanční pomoc poskytnout opakovaně. Podpora ze sbírky se nevztahuje na splácení dluhů lidí, kteří jsou v exekuci nebo insolventi.

Kde a jak mohou samoživitelé o pomoc požádat?

- Neúplné rodiny v tíživé situaci se o pomoc mohou přihlásit od 1. dubna **v kterékoli Charitě.**
- **Současní klienti Charity se mohou obrátit na svého sociálního pracovníka.**
- Pracovníci Charity mohou také sami **vytipovat samoživitele**, kterým by tato podpora pomohla.
- Ostatní rodiče samoživitelé mohou kontaktovat pověřeného pracovníka Diecézní charity České Budějovice, který je nasměruje na sociální službu v blízkosti jejich bydliště.

S žadatelem-samoživitelem sociální pracovník charitní služby **provede sociální šetření a vyplní žádost** o přidělení finanční pomoci. Všechny žádosti posuzuje odborná komise Diecézní charity České Budějovice.

Diecézní charita České Budějovice – kontaktní osoba:

Mgr. Lucie Klimesová

tel.: 731 402 803, e-mail: lucie.klimesova@dchcb.charita.cz,

pondělí–pátek 8:00–15:00

Diecézní charita České Budějovice

Poslední dny generálního vikáře

Před 300 lety – 31. května 1721 – prohlásil papež Inocenc XIII. Jana z Pomuku za blahoslaveného. V tomto článku stručně připomínáme události několika dnů, které předcházely mučednické smrti zřejmě nejznámějšího českého světce 20. března 1393.

Foto: Martina Řehořová/Člověk a víra

Socha sv. Jana Nepomuckého u jeho hrobu v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha.

V roce 1389, dva roky po svém návratu z Padovy, kde úspěšně ukončil studium církevního práva, byl Jan z Pomuku jmenován arcibiskupem Janem z Jenštejna generálním vikářem. Současně obdržel vyšehradskou kanovnickou prebendu. Úřadovat začíná v době, kdy jsou v Čechách na pořadu dne stále častější konflikty mezi králem Václavem IV. a arcibiskupem Jenštejnem. Spory gradují během 2. poloviny roku 1392 a kulminují počátkem března 1393 známou aférou s volbou kladrubského opata, kterou generální vikář potvrdil 10. března 1393. V neděli 16. března 1393 bylo v Praze zahájeno, bez účasti arcibiskupa, Milostivé léto....

Podle dochovaných pramenů víme, že v **pátek 14. března** byl Jan z Pomuku v Praze a normálně úřadoval. Zřejmě v té době se k němu a oficiálnímu arcibiskupství Mikuláši Puchníkovi donesly zprávy, že král Václav IV. považuje potvrzení volby za opovržlivé narušení své královské moci, za zločin urážky majestátu – velezradu. Oba preláti si uvědomili, že jsou v bezprostředním ohrožení života a během **soboty 15. března** prchli z Prahy

za arcibiskupem na jeho hrad Roudnici. Později se téhož dne objevili na Roudnici někteří členové královské rady a pokoušeli se arcibiskupa přimět k návratu do Prahy. Důvodem měla být nejen arcibiskupova účast na zahájení Milostivého léta, ale také dohoda s králem o vyřešení sporných otázek. Jednání s králem mělo proběhnout na neutrálním území johanitské jurisdikce, kde platilo tzv. pražské právo postranní, tedy v místech dnešního malostranského Velkopřevorského paláce.

V **úterý 18. března** 1393 přijel arcibiskup se svým doprovodem do svého pražského sídla, které bylo na Malé Straně v prostoru ohraničeném dnešní Josefskou a Mosteckou ulicí. Spolu s ním se vrátili i hlavní aktéři pozdějších tragických událostí, generální vikář Jan z Pomuku, oficiál Mikuláš Puchník, hofmistr Něpra z Roupova a probošt Václav Knobloch. Celý následující den ve **středu 19. března** probíhala složitá jednání, jejichž výsledkem měla být smlouva mezi králem a arcibiskupem o řešení dosud sporných otázek, zejména kompetenčního sporu o církevní imunitu a působnost církevního práva. Ve **čtvrtek 20. března** 1393 v dopoledních hodinách uvítal v prostorách johanitské komendy u kostela Panny Marie pod řetězem převor Markolt z Vrutice arcibiskupa Jana z Jenštejna s doprovodem. O průběhu jednání jsme poměrně podrobně informováni ze dvou žalob, které poslal Jan z Jenštejna do Říma. Na jednání v doprovodu svých rádců se dostavil i Václav IV. Je pravděpodobné, že arcibiskup pozdravil krále za dané situace poněkud nevhodnými slovy, namířenými proti špatným rádcům a to stačilo, aby impulzivní a alkoholem povzbuzený král prohlásil vše, co bylo dohodnuto, za zrušené. Vyčetl arcibiskupovi, že zasahuje do práv královské komory, že exkomunikuje z církve jeho úředníky a prohlašuje je za kacíře. Sebepokrojení arcibiskupa, který před králem poklekl, nepomohlo. Král další jednání jednoznačně odmítl, přičemž začal vyhrožovat jednotlivcům z arcibiskupova doprovodu utopením. Zřejmě již venku, před johanitskou komendou, rozkázal, aby zadrželi Jana z Pomuku, Mikuláše Puchníka, Václava Knoblocha a Něpra z Roupova. Měli být odvedeni na Hrad do kapitulní síně, kde se měla sejít kapitula u sv. Víta, která tvořila arcibiskupův poradní sbor a senát. Tehdy platné církevní právo dekretální vázalo arcibiskupa na poradní sbor s kapitulou a vótum kanovníků mělo rozhodující vliv na platnost arcibiskupova právního úkonu. Král se patrně mylně domníval, že bez souhlasu kapituly nemohl arcibiskup, cestou svého generálního vikáře, potvrdit volbu kladrubského opata.

V té době stál v čele svatovítské kapituly věhlasný právník, profesor pražské univerzity Bohuslav z Krňova. Zřejmě se dostal s králem do ostré diskuse, když se mu snažil marně vysvětlit, že ve věci stvrzení opata nebo církevních trestů nemusí arcibiskup žádat o souhlas kapitulu. Současně mu řekl, že podle platného „*privilegia fori*“ nemá král právo zatknout, vyslýchat

Oboustranný obraz z Kaple sv. Kříže v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha. Obraz se nosíval v procesích. Přední strana: Apotheosa sv. Jana; zadní strana: svržení sv. Jana do Vltavy (Odoardo Vicinelli, 1729); Foto: DKC Arcibiskupství pražského

Studium lebky pomocí nejmodernějších metod vznikla skutečná podoba sv. Jana, vytvořená Evou Vaničkovou a Ondřejem Bilkem z Centra kulturní antropologie při Moravském zemském muzeu.

nebo soudit představitele kléru. Václav IV., když slyšel, co slyšet nechtěl, patrně dostal opět jeden ze svých častých záchvatů vzteku a udeřil Bohuslava z Krňova jilcem mečíku do hlavy tak, až mu vytryskla krev... Výsledky v kapitulní síni na Hradě skončily pro královskou stranu fiaskem. Zatčení byli z Hradu odvedeni na Staroměstskou radnici, podřízeni městskému právu, podle něho vyslýcháni a souzeni. Snad to byla iniciativa podkomořího Zikmunda Hulera, který věcnou a místní příslušnost církevního práva neuznával a s odsuzováním kleriků v Praze měl bohaté zkušenosti. Hofmistr Něpr z Roupova byl uvězněn na Hradě v Bílé věži a později propuštěn.

O vlastním soudním procesu Jana z Pomuku a dalších zatčených se nám nedochovaly bohužel žádné doklady. Základem středověkého trestního procesu a jeho začátkem byla žaloba, přednesená konkrétním žalobcem. V Janově případě bylo více žalovaných, a protože si žalobce (král zastoupený podkomořím) nebyl jist „kdo je hlavní strůjce“, mělo být na ně „puštěno právo“ – mučení. V našich právních pramenech se mučení objevuje koncem 13. století, kdy je z Itálie převzali úředníci královské komory a později městské soudy. Koncem 14. století, tedy v době Jana z Pomuku, bylo jeho používání u nás obecně rozšířené. Na Staroměstské radnici nebyla mučirna. Nacházela se na Staroměstské rychtě, na rohu dnešního Můstku a Rytířské ulice. Je třeba poznamenat, že k mučení se „scházeli páni počtem hojným... jako by divadlo bylo, a při trápení popíjeli víno a pivo a pojíždali krmě...“ V archivech českých měst se o tom dochovala celá řada dokladů. Po příchodu krále, který se výsledku právem útrpným zúčastnil, bylo nejprve upuštěno od výpovědi míšeňského probošta Václava Knoblocha. Rovněž Mikuláše Puchníka, který byl sice natažen na skřipec a „štosován“, kat šetřil. Je to zřejmé z toho, že již čtvrtý den po svém zatčení a mučení byl Mikuláš Puchník v úřadě. Nakonec si nechali Jana z Pomuku. Bylo to celkem logické. Jan jako generální vikář byl „alter ego“ arcibiskupa Jenštejna a byl to nakonec on, kdo schválil volbu kladrubského opata.

Jan z Pomuku se útrpnému právu podrobil zcela. Vynikající

právník, nositel ceněného titulu doktora dekretů z velmi prestižní padovské univerzity se snažil svým soudcům oponovat. Upozornil zřejmě na skutečnost, že jim nepřísluší soudit kleriky v jakékoli trestní záležitosti. Jinak „soudce světský přestupuje hranice své moci a bude stížen vyloučením z církve...“ A polemizoval i s Václavem IV., kterému měl říct do očí, že je špatný král a jen ten je hoden jména krále, kdo dobře vládne. U dalších otázek se odvolal zřejmě na zachování kněžského tajemství, slib poslušnosti církvi a... mlčel. Jan z Jenštejna označil „výslech“ svého generálního vikáře příhodným termínem „martirizati“. Je prokázáno, že Václav IV. se zúčastnil výslechu Jana z Pomuku útrpným právem osobně. Vzpomeňme, jak udeřil nedlouho před tím Bohuslava z Krňova svým mečíkem do hlavy. Podobný úder, vedený s daleko větší intenzitou, prokázal antropologický výzkum i u Janových ostatků.

Jan z Pomuku po skončení mučení ještě žil. Oba jeho společníci – Václav Knobloch a Mikuláš Puchník – byli údajně donuceni podepsat prohlášení, že neřeknou nic o svém mučení. Zmučený, polomrtvý generální vikář byl svázán do kozelce, s roubíkem – dřevěnou hruškou – v ústech vložen do pytle a vláčen ulicemi až na Karlův most. Pravděpodobně zemřel cestou. Do Vltavy bylo vhozeno 20. března 1393 v 9 hodin večer již mrtvé tělo.

Jeden ze zázraků sv. Jana. Podle pověsti je na obraze císař Leopold I. Vzádu se modlí matka, vdova u hrobu sv. Jana Nepomuckého v katedrále za to, aby jejího syna neodvedli na vojnu. Přes noc se stal zázrak: druhý den přišel k vladaři posel a podal mu list, ve kterém bylo psáno, že syn nebude odveden. Ten posel prý byl Jan Nepomucký. Obraz „Jan Nepomucký podává dopis vladaři“ je vystaven ve Svatojánském muzeu Nepomuk (olejomalba z roku 1877, pravděpodobný autor Gallus Hoschl); Foto: archiv Svatojánského muzea Nepomuk

JUDr. Jan Kotous

KDYŽ ŽIJEME EVANGELIUM

SLOVO ŽIŽUOTA

Chiara Lubichová. Slovo žižuota z řijna 1999.
Upravilo Centrum Chlapci a dčučata za jednotu

Láska k bližnímu je univerzální
i osobní současně.

Zahrnuje celé lidstvo
a uskutečňuje se u

TOM, KTERÝ JE UEDLE TEBE.

Ale kdo nám může dát tak velké srdce,
kdo u nás může podnítit takovou
laskavost, že nám dá zakusit blízkost
i těch bližních, kteří jsou nám úplně
cizí? Kdo u nás uvolá takovou uldnost,
že nám dá překonat vlastní sebelásku,
abychom u druhých uíděli sami sebe ?

Kdo je bližní? Celé evangelium
o tom hovoří jasně. Bližním je
každá lidská bytost, každý
člověk, přítel nebo nepřítel, ke
kterému máme chovat úctu,
úážnost a uznání.

«Miluj svého
bližního jako
sám sebe.»
(Mt 22,39)

JE TO BOŽÍ DAR, A JE TO DOKONCE
STEJNÁ BOŽÍ LÁSKA, KTERÁ "JE NÁM
UYLITA DO SRDCE SKRZE DUCHA
SVATÉHO, KTERÝ NÁM BYL DÁN."

Není to tedy běžná láska, není to
obyčejné přátelství, ale je to ta
láska, která nám byla uylita do
srdce už ue křtu: láska, která je
životem samého Boha, nejsvětější
Trojice, a na tomto životě můžeme
mít účast.

PRAUÁ LÁSKA
MILUJE JAKO PRUNÍ,
NEČEKÁ, ŽE BUDE
MILOVANÁ,
CHOPÍ SE INICIATIVY.

ZKUŠENOST ZE SUŽETA

Když jsem nedáuno přišel do nové
školy, nebylo to jednoduché.
Mám malý fyzický handicap a trpím,
když se mi někdo uysmívá.
Když to jeden spolužák pochopil,
nakreslil mou karikaturu, uđělal
fotokopie a rozšířil ji po celé škole.

Chtěl jsem ho zmlátit, ale uzpomněl
jsem si, že Ježíš nás uybízí
k odpuštění a pochopil jsem, že
násilí ničemu nepomůže.
Ale nebylo pro mě jednoduché
milovat jako pruní.

Druhý den jsem k němu přišel
a mluvil jsem s ním u klidu.

Naurhl jsem mu, aby mi pomohl
s jedním úkolem. Přijal to, i když
s nedůvěrou. Pak se mě zeptal,
proč jsem ho nezmlátil.

Mohl jsem mu uysuětit, že se
snažím uídět u každém bližním
Ježíše a uím, že ušichni můžeme
uđelat chybu.

S překuapením se mě zeptal, kde
jsem se naučil takhle žít.
Byla to příležitost k tomu, že jsem
mu mohl něco říct o Chlapcích a
dčučatech za jednotu.

D. (Brazílie)

OZNAČIM POKRŽDČ, KDYŽ MILUJI JAKO PRUNÍ

X 1 1 1 1 1 1

Nikdy nepřestaň milovat

„Bůh je láska; kdo zůstává
v lásce, zůstává v Bohu
a Bůh zůstává v něm.“
(1 Jan 4,16)

Obrázky si vybarvi a přemýšlej, jak bys podle toho mohl/a žít i ty?

První Křesťané milovali jeden druhého
a pomáhali každému, kdo to potřeboval.

Sdíleli své věci s lidmi, kteří byli chudí.

Díky jejich lásce byl Bůh mezi nimi,
a též v srdci každého z nich.

Elisabeth žije v zemi v Africe, kde probíhá
válka. Před časem dostala nějaké peníze jako
dárek. Jednou v noci viděla svou maminku pla-
kat, protože už neměla pro rodinu žádné jídlo.

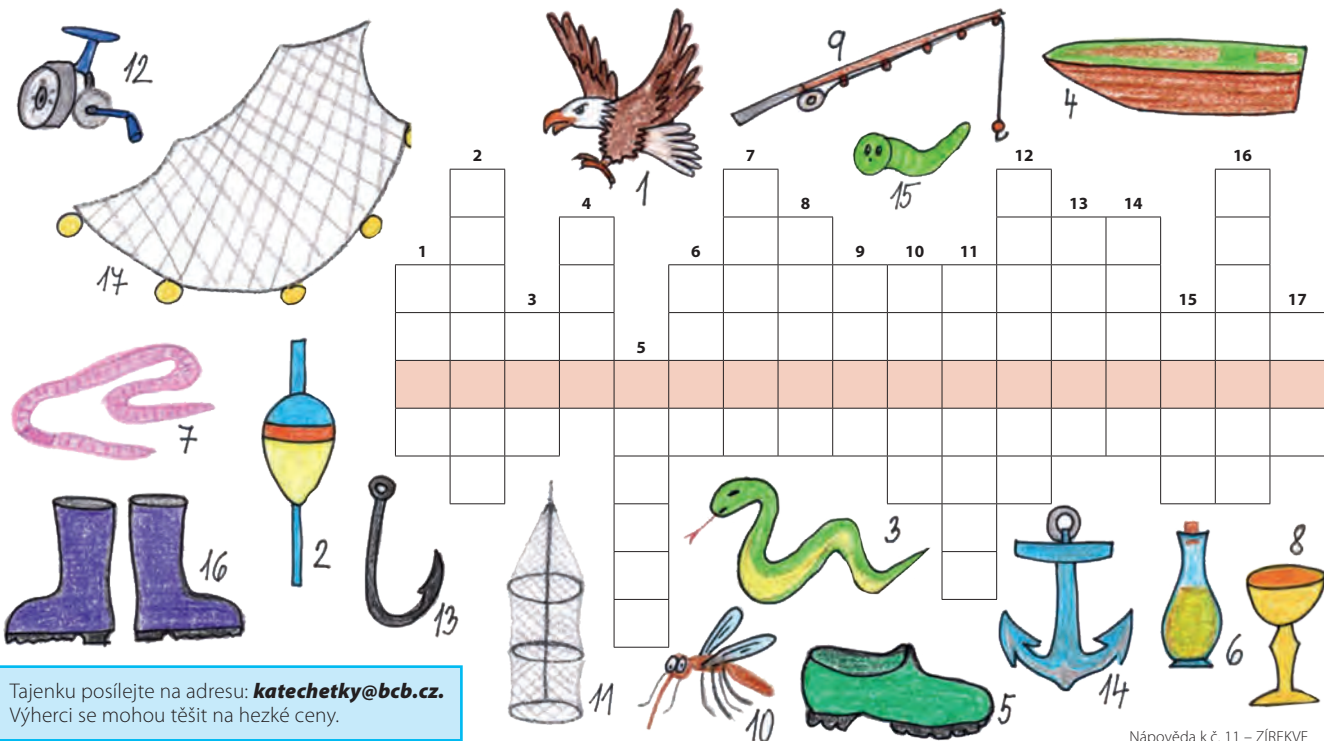

Elisabeth běžela, vzala své peníze
a dala je mamince.

Pak šly spolu nakoupit zeleninu
na polévku pro celou rodinu.

„Bůh je láska; kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.“ (1 Jan 4, 16) Jan patřil mezi první učedníky, které si Ježíš vyvolil. Byl svědkem Ježíšova křtu. Viděl mnoho Ježíšových zázraků. Ježíš ho bral i s jeho bratrem a Petrem k událostem, které ostatním měly být zjeveny později. Jan jako jediný z apoštolů zůstal pod křížem, když Ježíš umíral. Byl přímým účastníkem Ježíšovy lásky, která se vydala za nás. O té potom psal v listech v Efezu a o té nám také vypráví v dnešním verši. Víš, které knihy ještě napsal a můžeme si je přečíst v Bibli? podle Jana, Listy Janovo, Kniha (viz tajemka).

Tajemku posílejte na adresu: katechetky@bcb.cz.
Výherci se mohou těšit na hezké ceny.

Nápověda k č. 11 – ZÍREKVE

Svatý Jan Nepomucký – světec v kožíšku

Je květen a při pohledu na přírodu, kde všechno kvete, v našich uších zní píseň: „Kvítečku májový, z Nepomuku rozený, otče můj, Jene svátý, ...“ Před svýma očima máme velkého světce, kterého naše země – skrze milost Boha – dala v období baroka světu, svatého Jana Nepomuckého, krásný to květ svatosti. Snad je u nás jen velmi málo duchovních míst, nebo i historických veřejných prostor, kde by na nás nehleděl svým pokorným pohledem tento světec ze sochy, z obrazu, z fresky, nebo vitráže.

Hledí na nás muž středního věku, oděn v šat, který je pro ty z nás více všímavé, spojován právě ze svatým Janem. Ale asi by si jen málokdo z lidí dneška uměl představit nějakého kněze takhle oblečeného dnes. Zde si ne jeden z nás položí otázku, co vlastně svatý Jan na sobě má, kde se to vzalo a kdy? Předně je potřeba říci, že ikonografie svatého Jana má svůj původ v době baroka, kdy začala narůstat úcta k němu, která jej nakonec vynesla na oltář jako svatého. Je nám představován jako kanovník v chórovém oděvu, nakolik byl členem Královské kolegiální kapituly svatých Petra a Pavla na Vyšehradě, kde je v této hodnosti poprvé zmiňován 27. září 1389. V tomto našem malém zamyšlení se však pozastavme především u jeho liturgického oblečení, ve kterém je zobrazován.

Svatý Jan na sobě má černou kleriku a na ní bílou rochetu, ozdobenou krajkou na konci rukávů a u jejího zakončení ve výši kolen. Na rochetě je pak kanovnický kožíšek nazývaný almuce. Nedílnou součástí jeho oblečení bývá biret, kněžská pokrývka hlavy. Součástí mnoha ztvárnění světce je také kněžská štola na rochetě pod almucí, fialové liturgické barvy, doplněná o kanovnické *signum* na stuze, jenž je buď pod almucí, nebo na ní.

Klerika je základním oděvem duchovního stavu. Svatý Jan ji má černou, zapínací na knoflíky odshora až dolů. V době vzniku zobrazování svatého Jana většina kapitul – zvláště u nás – ještě nenosila např. fialové, nebo jinak barevně dekorované kleriky. Právě černá barva byla klerice přiřknuta už od středověku, kdy mnohá rozhodnutí papežů nebo synod rozhodla o zákazu nošení oblečení pestrých barev (synod v Avignonu 1209 zakázal hedvábí a pestré barvy, stejně tak i v Paříži 1428, a v Sabině 1494 pak nařídil barvu kleriky černou nebo fialovou). Někteří papežové dokonce zašli tak daleko, že v rámci upevnění důstojnosti i morálky duchovního stavu pod trestem ztráty hodností a privilegií nařídili zákaz světského oděvu (Pius V. 1567, Sixtus V. 1589, Benedikt XIII. 1725). A kde se klerika vzala? První zmínky o oděvu duchovních mimo liturgii jsou v 5. století. Klerika vycházela z dlouhého oděvu, jak osob světských, tak duchovních, z římských senátorských tunik, přepásaných *cingulem* (páskem), ale také z oděvů národů, které přicházely na území římské říše. Základní forma kleriky se ustálila v 17. století, kdy se její pevnou součástí stal také bílý kolárek (i když ve svém střihu a některých doplňcích ještě prošla dalším vývojem).

Rocheta jako chórový oděv pro liturgii se vyvinula ze základního liturgického oděvu, tedy z *alby*. U jejího vývoje se staly rozhodujícími faktory klimatické vlivy, proto severně od Alp můžeme v 11. století zaznamenat zkrácení alby a rozšíření jejího krčního výstřihu, aby se v chladných dnech dala obléci přes zimní kožešinový oděv. Odtud lze odvodit její druhý název *superpelice*, doslova „na kůži, na kožešině“, i když je nutné po-

Na této sošce jsou velmi dobře vidět součásti oblečení sv. Jana (soška z kostela sv. Jana Nepomuckého v Č. Budějovicích); Foto: archiv farnosti Č. Budějovice – sv. Jan Nepomucký

dotknout, že v době baroka dochází k rozdělení na rochetu – s úzkým rukávem (biskupové a vyšší preláti) a *superpelici* – s širokým rukávem (zbytek kléru). Od 14. století se rocheta rozšířila jako náhrada alby při udílení svátostí, v průvodech, nebo při různých žehnáních. Od 15. století se rocheta postupně zkracovala a její součástí se především v období baroka stávala u prelátů honosná krajková výzdoba.

Almuce oblečená na rochetu je snad základním poznávacím

znamením svatého Jana, i když ji můžeme vidět např. i na premonstrátských svatých, neboť byla oděvem kanovníků diecézních i řeholních. Almuce, kterou vidíme na svatém Janu, je chórový plášť z jemných šedavých kožešin (tzv. popelice), na zakončení ozdobený kožešinovými třásněmi (tzv. ocásky), který od krku splývá přes ramena, kryje záda a sahá k loktům, nebo i pod ně. Součástí almuce je také dnes malá kapuce, která v dobách středověku bývala o mnoho větší, neboť se shrnovala na hlavu. Almuce se původně nosila na pluvíalech, postupně se však ustálilo, že se nosila na rochetu. Původ tohoto liturgického oděvu je dosti nejasný, byl dán především klimatickými poměry za Alpami, jako ochrana před chladem během dlouhých chórových modliteb. Na základě dochovaných historických pramenů lze almuci vystopovat až do 13. století. To, že byla i oděvem spojeným s hodností a jurisdikcí, můžeme vidět na sporech kanovníků pražské metropolitní kapituly, když si stěžují v roce 1703, že řeholní kanovníci z Karlova a za Strahova nosí almuce i mimo svůj klášter.

Svatý Jan má jako pokrývku hlavy (nebo někdy vedle sebe položený) většinou černý **biret**, který při zobrazování mladšího data je někdy i fialový. Biret, lidově zvaný pro svůj hranatý tvar také kvadrátek, byla původně měkká kulatá čepice, která se po 15. století zpevňovala na okrajích, aby se dala lépe uchopit, což mělo za následek, že na něj přibýly tzv. rohy. Italský biret měl jen tři rohy, doktorský čtyři. Střední Evropa, Anglie a Francie upřednostňovaly birety čtyřrohé. Pro označení hodnosti přibyl na horní část biretu (doprostřed rohů) střepeček. První zmínky o biretu pocházejí z 10. století a do dnešní podoby se vyvinul zvláště v období baroka. Jak bylo zmíněno, barva biretu je u kněží hlavně černá, ale když u nás postupně docházelo především v průběhu 19. století k udílení různých privilegií jednotlivým kapitulám, mezi nimiž bylo i právo fialového biretu, i zobrazování svatého Jana podleho trendům doby.

Svatý Jan má také někdy pod almucí kněžskou **štolu** ve fialové barvě, což souvisí především se svatojánskou legendou o uchování zpovědního tajemství i za cenu ztráty života. Co představuje tento pruh látky, zavěšený kolem krku, u kněží a biskupů volně splývající po hrudi dolů a u jáhnů upevněný jako šerpa přes levé rameno? Původně se jednalo o odznak úřadu, který nosili v římské říši dvořané, ale také pohanští kněží. Ale dříve, než k tomu došlo, to byl typ pásku, který sloužil jako ochrana úst před zimou a chladem. Název štola se začíná objevovat od 9. století. K výlučnosti nošení štoly pro jisté stupně klerického stavu dochází na konci 4. století, kdy synoda v Laodicei zakázala nošení štoly podjáhnům, lektorům a kantorům. Od 13. století jáhni nosí štolu zavěšenou na levé rameno. 7. století také přineslo pro kněze nošení štoly zkřížené na prsou. Štola připomíná sladké jho Páně a také symbolizuje pokoru.

Kanovnické signum, neboli také *numisma*, které má svatý Jan někdy na almuci a jindy pod ní, je další součástí oděvu tohoto světce (i když ne vždy). I tento předmět pochází z novější barokní doby, i když se patrně vyvinul z *monile*, což byla relikviářová schránka, která se zavěšovala na krk pro ochranu nositele a kterou ve středověku nosili hlavně významnější kněží. Prapůvod však lze také spatřovat ve *falérách*, které dostávali jako vyznamenání za svou službu v římské říši vojáci. Preláti při katedrálách a významnějších kostelech, kde poz-

Zlatý řetěz s náprsním křížem udělený Metropolitní kapitule v Praze privilegiem papeže Pia IX;
Foto: archiv autora

ději vznikly kapituly, nosili především náprsní kříže. Po úpravě v době baroka se z nich stal jistý odznak podobný řádu (vyznamenání), který určoval příslušnost k té které kapitule (zvláště v zemích střední Evropy), a nosil se na hedvábné stuze, nebo na ozdobném řetězu. Jednalo se o výsady udělované papeži a biskupy, ale také císaři a králi. Signum, které má na sobě svatý Jan, je nejvíce podobné těm, které byly ke cti národních svatých zhotoveny v letech 1730–1740 pro metropolitní kapitulu v Praze, jsou oválného tvaru a jsou osazeny relikviemi svatých. I zde vidíme, jak si během doby rozšiřování úcty ke svatému Janu snažila tohoto svatého přivlastnit metropolitní kapitula jako svého kanovníka (byl vyšehradským). K počtě svatého Jana v roce 1728 udělil kanovníkům metropolitní kapituly papež Benedikt XIII. (svatořečil svatého Jana) právo nosit náprsní kříž s jeho obrazem a když papež Pius IX. v roce 1862 dal kanovníkům právo nosit zlatý řetěz s náprsním křížem, tak v jeho středu zaujal čestné místo právě onen tichý světec z Nepomuku.

Možná, že si řekneme, nač to všechno potřebujeme vědět? Potřebujeme pro svůj duchovní život tyto informace? Úplně asi ne, ale je třeba si uvědomit, že žijeme v době, která vyžaduje obhajobu naší víry a všeho, co s ní souvisí, což je i kult ke svatým, dnes tolik diskutovaný a mnohými nepochopený. V něm je i svatý Jan pro mnohé pouze „nějaký“ světec v kožišku na mostě, který je pro dnešního člověka dosti divně obléčený i vzdálený. My přesto dobře víme, že ve svém životě časném i věčném je blízky Bohu a svým příkladem je blízky i nám lidem, kteří chceme naslouchat jeho životu.

P. ThDr. Gabriel Rijad Mulamuhic, O.Cr., Ph.D.

KRÁLOVNA MÁJE a dva perzekuovaní Janové

V měsíci květnu uctíváme jako královnu máje přeblaženou Bohorodičku Pannu Marii. Uctíváme ji jako tu, která je naším útočištěm v dobách nesnází a trápení. A protože v měsíci máji si připomínáme velkého českého světce a mučedníka svatého Jana Nepomuckého, pohlédneme na postavy Jana Nepomuckého a jeho arcibiskupa Jana z Jenštejna, jako na ty, kteří Pannu Marii uctívali a také u ní nalézali útočiště v životních zkouškách.

Nejdříve si připomeňme postavu pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna. Ten spatřil světlo světa nejspíše v roce 1347 či 1348 v Praze, nebo je i možné, že to bylo na hradě Jenštejně, který se nacházel poblíž Brandýsa nad Labem. Jan z Jenštejna pocházel ze starobylého rodu pánů z Vlašimi. A jelikož jeho strýcem byl pražský arcibiskup a první český kardinál Jan Očko z Vlašimi, není ani divu, že své mládí trávil právě u něj. Uvádí se, že mezi jeho nejprednější vzory té doby patřil olomoucký biskup a královský kancléř Jan ze Středy, od kterého získal schopnost psát a vzhledně se vyjadřovat v latině a také jeho vlivem se u mladého Jenštejna rozvinuly básnické vlohy, které o mnoho let později osvědčil při skládání latinských hymnů ke cti P. Marie. Po několika letech studií filozofie na Karlově univerzitě odchází studovat do Padovy, pak Bologny a Montpellieru. Svá studia zakončil na univerzitě v Paříži a v té době byl již jmenován biskupem v Míšni. Jak bylo tehdy neblahým zvykem, po rezignaci svého strýce se stal roku 1379 arcibiskupem pražským. Životopisci uvádí, že zpočátku žil Jan z Jenštejna až příliš lehkovážným životem bujného šlechtice a dvořana. Změnu jeho chování přineslo těžké onemocnění, snad morem, a již se zdálo, že podlehne této nemoci. Nemocný Jenštejn slíbil Panně Marii své polepšení a nápravu mravů a k podivu všech se rychle uzdravil.

V legendách z života Jana z Jenštejna se uvádí, že ale již roku 1378 měl v noci z 14. na 15. října hrozný sen, ve kterém viděl ďábla oděného v biskupské roucho a s mitrou na hlavě. Ďábel pak odevzdal klíče papežského stolce muži s tiárou, který se po nich chtivě natahoval. Po straně této scény se objevil obraz Panny Marie s dítětem uprostřed jarního kvítí. Za několik dní po tomto snu Jana z Jenštejna došla do Prahy zpráva, že došlo k papežskému schizmatu a neblahému rozkolu církve. Jan z Jenštejna později pochopil, že jen láska a úcta k Panně Marii pomůže překonat církvi její těžké časy. Stále ale setrval v zápase s pokušeními tohoto světa. A tak přichází další a řekněme, že velmi důrazný moment, který prý přispěl k jeho definitivnímu obrácení. Tím momentem byla smrt jeho přítele arcibiskupa magdeburského, který zahynul tragicky spolu se svou milenkou při masopustním maškarním reji v roce 1382. Údajně jej měl v plamenech paláce nahánět sám ďábel. Nevíme, nakolik tyto středověké zkazky jsou věrně pravdivé, ale

Busta Jana z Jenštejna na triforiu svatovítské katedrály v Praze.

od toho roku arcibiskup Jan z Jenštejna vedl velice tuhý asketický život, spával na holé zemi a často se postil. A právě od této doby začalo růst napětí mezi jím a českým králem Václavem IV. Spory s králem vyvrcholily v roce 1393, kdy král Václav IV. nechal umučit generálního vikáře Jana z Nepomuku. O co šlo? Král Václav IV. se rozhodl umenšit moc pražského arcibiskupa zřízením nového biskupství v západních Čechách, kam by dosadil některého ze svých oblíbenců. Aby nemusel financovat zřízení nového biskupství svými statky, rozhodl se použít majetku kláštera v Kladru. Čekalo se jen na smrt staříka opata, ale když nastal tento okamžik, dal arcibiskup Jan z Jenštejna rychle provést novou volbu opata a po kanonické lhůtě platnosti této volby potvrdil právě arcibiskupův generální vikář Jan z Nepomuku. Král byl tímto krokem tak rozezlen, že rozkázal svým lidem, aby odvedli arcibiskupa a jeho lidi na hrad, kde s nimi bude vedeno vyšetřování. Pražského arcibiskupa uchránili jeho zbrojnoši, ale Jan Nepomucký spolu s oficiálem Puchníkem a dalšími byl uvržen do mučírny, kde se sám král v opilosti snížil k úloze kata a mučil arcibiskupovy muže. Nejhuře byl zmučen Jan Nepomucký, který již nemohl podepsat podstrčenou listinu, ve které by se písemně zavázal, že o svém mučení nebude nikde mluvit. Proto jeho tělo bylo vrženo do Vltavy. Stalo se to 20. března 1393. Tělo umučeného Jana Nepomuckého bylo asi po měsíci vyloveno u kláštera na Františku a pochováno u Kostela sv. kří-

že. Po třech letech bylo přeneseno a pochováno v svatovítské katedrále. Ve své žalobě na krále sepsané asi tři měsíce po těchto krvavých událostech roku 1393 se zmiňuje arcibiskup Jan z Jenštejna i o svém generálním vikáři, kterého nazývá jako svatého mučedníka, který byl umučen proto, že řádně plnil svou povinnost v arcibiskupových službách. Arcibiskup poznal, že smír s králem není možný, a že ve svém sporu je osamocen, neboť v té době již panovalo papežské schizma a ani papež ani vzdoropapež si nechtěli pohněvat českého panovníka. Proto složil roku 1396 svůj úřad do rukou Bonifáce IX. a vymohl na něm jmenování pražským arcibiskupem pro svého synovce Olbrama ze Škvorce. Toho pak také při svém návratu do vlasti vysvětil na biskupa a poté žil v ústraní na hradě Helfenburku u Úštěku. V roce 1397 se odebral navždy z naší vlasti do Říma, kde žil v klášteře u sv. Praxedy, kde také 17. června roku 1400 zemřel a byl v tamním chrámu pochován.

Jan z Jenštejna byl horlivým ctitelem Panny Marie. Tak jako Arnošt z Pardubic uctíval Pannu Marii Kladskou, tak on se stal ctitelem Madony Roudnické. Velkou proslulost si získal ustanovením svátku Navštívení Panny Marie. Pravda, kořeny tohoto mariánského svátku nalezneme již u sv. Bonaventury, který roku 1236 složil veršované modlitby k svátku Navštívení pro františkánský řád, kde se slavil jako řádový svátek 2. července. V Čechách byl tento svátek slaven ale poprvé až 28. dubna 1387 z popudu pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna, který pro jeho slavení složil již o rok dříve, v létě 1386, vlastní latinské texty. A na jeho naléhání papež Urban VI. rozšířil slavení svátku Navštívení Panny Marie na celou církev s datem 2. července, jak bylo zvykem u františkánů. Podle přání arcibiskupa Jana z Jenštejna mělo ale toto slavení svátku připadnout na termín mezi Zvěstováním Páně (P. Marii) a svátkem Narození Jana Křtitele. Slavení tohoto svátku mělo s horoucími prosbami k Panně Marii pomoci odstranit panující rozkol v západní církvi. Přání arcibiskupa Jenštejna, co do slavení data svátku bylo vyhověno až po mnoha staletích při reformě liturgického kalendáře v roce 1969. Tehdy byl svátek přesunut na 31. květen. Připomeňme ještě, že v roce 1385 ustanovil Jan z Jenštejna na pražské synodě svátek Panny Marie Sněžné. Jan z Jenštejna, který v Římě poznal význam tohoto kultu, zavedl oficiální slavení ve své pražské arcidiecézi. Arcibiskup Jan z Jenštejna ale stál také u zrodu slavení svátku Obětování Panny Marie v naší vlasti, byť tento svátek byl zaveden pro celou církev až papežem Sixtem IV. v roce 1472 a též soukromě jako jakýsi osobní svátek uctíval i bolestnou Pannu Marii, kterýžto svátek byl *de facto* i *de jure* zaveden až kolínskou synodou po bratrovražedných husitských válkách.

Jak již bylo výše zmíněno, svatý Jan Nepomucký, jako generální vikář pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna byl mužem, který s ním nesl to dobré, ale i to zlé. Připomeňme ještě ve stručnosti, že Jan Nepomucký, či také Johánek z Pomuku, se narodil kolem roku 1345, že jeho otec Welflin byl městským rychtářem a že snad v klášteře na nedaleké Zelené Hoře či snad přímo ve škole ve městě také získal i své první vzdělání. Kolem roku 1370 je poprvé uváděn jako klerik a písař na dvoře pražského arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi a kolem roku 1380 také asi přijal kněžské svěcení. Poté, co získal hodnost bakaláře práv v Praze, se

Nejstarší známý pohled na Prahu z roku 1493 (Schedelova kronika); Zdroj: Wikimedia Commons, volné dílo

odebral na studia v Padově, odkud se navrací v roce 1387 s doktorátem z práv. Po svém návratu se stal kanovníkem vyšehradským a arcijáhнем žateckým. V roce 1389 si jej vybral arcibiskup Jan z Jenštejna za svého generálního vikáře a v této hodnosti se stal i terčem nepřízně krále Václava IV., kterou choval vůči arcibiskupovi Janovi z Jenštejna, jak jsme uvedli již výše.

Roudnický převor Petr Klarifikátor, který píše roku 1402 Jenštejnův životopis, dodává, že Jan Nepomucký byl již oslaven mnohými zázraky, o nichž se nechce šířit, poněvadž jsou známy po celé zemi. Zbožné pověsti pak také uvádí, že Jan Nepomucký byl i mučedníkem zpovědního tajemství, jak to zaznamenal již Tomáš Ebendorfer z Haselbachu, který jako člen sněmovního poselstva bazilejského koncilu navštívil roku 1433 Prahu.

Jan Nepomucký je světce, jenž jakoby symbolicky uzavíral jedno období našich dějin. Jeho mučednická smrt předznamenala konec snu zbožného panovníka Karla IV. o univerzální křesťanské říši a to v plamenech násilí rozdmýhávaných jak nesmiřitelným náboženským fanatismem, tak i neúprosným politickým pragmatismem mocných tohoto světa. Postava svatého Jana Nepomuckého je ale zároveň i mostem spojujícím ta údobí našich dějin, která lze nazvat jako šťastnější, snad i proto jeho sochu nalezneme nejčastěji na mostech. Dá se také říci, že sv. Jan Nepomucký si svou mučednickou smrtí úspěšně vybudoval most z časnosti do blažené věčnosti. Jan Nepomucký, který byl přibližně stejně stár, jako jeho arcibiskup Jan z Jenštejna a který začínal svou životní dráhu u téhož Jana Očka z Vlašimi, jako Jan z Jenštejna, znal velice dobře hlubokou mariánskou spiritualitu svého arcibiskupa. I on, stejně jako jeho arcibiskup, hledal u Matky Páně útěchu a pomoc v těžkých životních zkouškách. V těch několika málo letech, kdy byl ve funkci arcibiskupova nej přednějšího muže, jistě spolu s ním slavil svátek Navštívení Panny Marie a zpíval arcibiskupem složené mariánské hymny. Jako světa znalý právník, si byl velmi dobře vědom neblahých důsledků papežského schizmu pro celou církev, a právě proto i on byl příznivcem a podporovatelem slavení tohoto svátku, které mělo, spolu s prosbami k Panně Marii, pomoci odstranit panující rozkol v západní církvi.

A v tom je odkaz Jana Nepomuckého i Jana z Jenštejna jako mariánských ctitelů stále aktuální. Vždyť církev Kristova je stále ohrožována a její věrní služebníci posmívání, záměrně médii dehonestováni, ba ano, v některých částech světa i pronásledováni. I současnou církev z jejího vážného ohrožení může zachránit právě vroucí mariánská úcta a modlitby tryskající z upřímného srdce.

prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th.D.,
vedoucí katedry teologických věd TF JU

Ze života nepomucké farnosti

Nepomucká farnost leží v Plzeňském kraji, ale patří do Českobudějovické diecéze. Kromě samotné nepomucké farnosti se z jejího Arciděkanství spravují také farnosti Myslív, Vrčeň, Prádlo, Neurazy, Žinkovy, Kasejovice, Budislavice a Kotouň.

V našich farnostech se po staletí ctí památka sv. Jana. O tom svědčí nejen kostely, jemu zasvěcené, ale i řada kapliček a soch. Od 15. 5. 2021, v roce třistaletého výročí blahořečení sv. Jana Nepomuckého, bude socha tohoto světce v kruhovém objezdu v Nepomuku vítat příjezdějící z Plzně do Českých Budějovic. Tradiční slavné poutě nebyly přerušeny ani za druhé světové války. Účastnily se jich desetitisíce poutníků nejen z Čech, ale i z Rakouska a Bavorska. Trvaly i několik dní.

V roce 1993, kdy uplynulo 600 let od umučení sv. Jana, byly v Nepomuku konány slavné poutě: 21. 3. 1993 byla slavena bohoslužba na nepomuckém náměstí za účasti tisíce poutníků. Vyvrcholením oslav byla Světová pouť věřících ve dnech 14. 5.–15. 5. 1993. Této pouti se kromě poutníků zúčastnili vrcholní představitelé církve a státní představitelé ČR. Za městem sloužil polní mši kardinál Joachim Meisner. Po ukončení mše pozdravil všechny prezident Václav Havel. V předvečer svátku sv. Jana (15. 5.) se v Nepomuku pravidelně konala svatojánská pobožnost u nejstarší sochy sv. Jana na Nepomucku (z roku 1723). Nachází se ve výklenkové kapli na hrázi Špitálského rybníka. V zápise z městské kroniky z roku 1922 se uvádí: „K této kapličky vedeno jest vždy v předvečer pouti svatojánské dne 15. máje procesí z kostela sv. Jana. Procesí tato jsou velice slavná za hojného účastenství domácích i včolních osadníků.“ Kronika se též zmiňuje o slavném střílení z hmoždířů ke cti sv. Jana v předvečer nepomucké pouti.

Velmi záslužnou činnost při šíření svatojánského kultu vykonává Matice sv. Jana Nepomuckého, která obnovuje a udržuje svatojánské tradice. Zejména finanční a organizační zajištění akcí poskytuje Městský úřad Nepomuk a spolek Pod Zelenou Horou. V roce třistaletého výročí blahořečení sv. Jana směřuje úsilí všech organizátorů k zajištění důstojné oslavy tohoto výročí. V programu oslav bude slouženo mnoho mší svatých k počtě sv. Jana. První již byla odsloužena 20. 3. 2021, následovat budou mše sv. na Zelené Hoře a dětská mše. Poutní mši sv. 16. 5. 2021 bude celebrovat Mons. Dominik kardinál Duka OP, modlitbu za vlast povede Mons. Vlastimil Kročil za přítomnosti českých a moravských biskupů. 30. 5. 2021 se uskuteční Světová svatojánská pouť za účasti tuzemských i zahraničních kněží z oblastí svatojánského kultu. Součástí oslav budou také společenské a kulturní akce. Poctu sv. Janovi vyjádří koncertem i Plzeňská filharmonie v neděli 16. 5. Proběhne řada dalších koncertů sólistů, studentů Pražské konzervatoře, souboru Univerzity Karlovy a koncertu ke Dni matek, včetně Zelenohorské madony na Zelené Hoře. Hudební část programu vyvrcholí 30. 5. 2021 velkolepým koncertem za účasti Evy Urbanové a Komorního orchestru Národního divadla.

Před šesti lety vznikl pěvecký soubor Canto nepomucenum a stal se trvalou a platnou součástí k počtě sv. Jana. Hudebně doprovází slavnostní bohoslužby, podílí se na Noci kostelů. Tvoří základ velkého sboru pro provedení České mše vánoční J. J. Ryby, kterou připravuje v posledních letech ve spolupráci s Píseckým komorním orchestrem. Na místní základní škole

Hlavní pouť v Nepomuku se tradičně těší obrovskému zájmu věřících (19. května 2019).

úspěšně působí Dětský divadelní soubor Johánek. Ve svém repertoáru má představení o našem slavném rodákovi Mučedník z Nepomuku, které bývá realizováno při výročích a akcích spojených s osobností sv. Jana, např. otevření Svatojánského muzea nebo Noci kostelů. Od roku 2018 probíhají u příležitosti svatojánské pouti v kostele sv. Jana výstavy dětských výtvarných prací se svatojánskou tematikou. Letos se realizuje mezinárodní soutěžní přehlídka dětského výtvarného projevu Svatojánské mosty. Soutěže se mohou zúčastnit děti z České republiky a zemí, kde se nacházejí partnerská města. Hlavním tématem je symbolika mostu mezi člověkem a Bohem, mezi lidmi i mezi národy.

Mezinárodní propojení rodiště sv. Jana – Nepomuku – s partnerskými městy trvá již od roku 2009. Prvním bylo město Swallen v Holandsku, pak následoval Kemnath (Německo), Krupina (Slovensko), Omiš (Chorvatsko), Wisla (Polsko), Anykščiai (Litva) a Sao Joao Nepomuceno (Brazílie).

U příležitosti třistaletého výročí blahořečení budou také uskutečněna dvě zahraniční turné – do USA a Brazílie. V Brazílii se jedná o opakovanou spolupráci s partnerským městem Sao Joao Nepomuceno, v případě USA se jedná o novou spolupráci s vlastníky svatojánských památek – kostelů. Do USA byly s předstihem odeslány do kostelů New Yorku, St. Louis a Chicaga moderně pojaté sošky sv. Jana Nepomuckého, vytvořené sochařem Václavem Česákem. V podstavci sošek jsou kazety s rodnou zemí sv. Jana.

V této nelehké době se obrácíme o pomoc k svému rodákovi. Prosíme sv. Jana Nepomuckého, aby obnovil mosty porozumění, smíru, lásky a vzájemné tolerance mezi lidmi, aby jeho pět hvězd nám svítilo jako naděje.

Marie Horová, učitelka, Nepomuk

Svatojánské muzeum v Nepomuku

Svatojánské muzeum v Nepomuku založil nepomucký farář P. Jan Strnad v roce 1930. Jak k tomu vlastně došlo? V roce 1929 se v Nepomuku konaly náležitě oslavy výročí 200 let od svatořečení sv. Jana Nepomuckého a P. Jan Strnad inicioval sbírku uměleckých předmětů a děl, které se pojily se svatojánským kultem.

Předmětů se sešlo tolik, že se rozhodl založit muzeum, jenž bylo nazváno Museum svatojánské a jiných církevních památek. Všechny památky P. Strnad zapisoval do velké knihy zvané Index, která je k nahlédnutí v našem muzeu. Dále se P. Strnadovi podařilo postupně vybudovat svatojánskou knihovnu, obsahující velice zajímavé a staré knihy – například od Bohuslava Balbína, který byl velkým obdivovatelem sv. Jana Nepomuckého. Součástí muzea je i badatelna, v níž mohou zájemci po předběžném objednání studovat tisky ze svatojánské knihovny.

Svatojánské muzeum fungovalo do roku 1950 a poté bylo komunisty zrušeno. Exponáty ležely ladem a svatojánský kult začal vlivem komunistického režimu pomalu upadat. Až v 90. letech zásluhou P. Františka Cibuzara a poté P. Vítězslava Holého se začalo pomalu pracovat na znovuoobnovení muzea. Bylo požádáno o dotace z fondu IROP a bylo vybudováno nové muzeum v přízemních prostorách arciděkanství a toto slavnostně otevřeno v roce 2015.

Pojďme se pomalu projít Svatojánským muzeem. Co v něm návštěvník najde? Muzeum je rozděleno do čtyř částí. V první místnosti jsou informace o P. Janu Strnadovi; lze vidět např. jeho podobiznu, křestní a úmrtní list, dále knihu, kam všechny exponáty zapisoval, program oslav v roce 1929 a fotografii původního muzea.

Druhá místnost je věnována životu sv. Jana Nepomuckého a době, v níž žil. Kromě informací o světcových studiích, jeho práci v církevním úřadu a sporu s Václavem IV., jež vyústil v umučení a vhození mrtvého světce do Vltavy, je zde i množství sošek sv. Jana, především dřevěných, dále relikviáře, knihy pojednávající o Janově životě, rytiny s výjevy z Janova života. Třetí místnost je nazvána Ikonografie a mýty. Zde se návštěvník může zamyslet nad atributy sv. Jana. Podle legendy našli Janovo mrtvé tělo rybáři podle pěti záhadných světél, které se objevily nad hladinou Vltavy. Svatý Jan je tedy zobrazován se svatozáří složenou z pěti hvězd, což je jeho nejčastější atribut. Hvězdovou svatozář nemá kromě Panny Marie žádný světec. Většinou je sv. Jan vyobrazován v kanovníckém rouchu s biretem na hlavě, držící v ruce palmovou ratolest, která je symbolem mučednictví. Někdy je sv. Jan také vyobrazován s prstem na ústech jako patron zpovědního tajemství. Je též patronem lodníků, rybářů, mlynářů a vůbec všech profesí souvisejících s vodou. Jeho sochy stojí často na mostech. Nejznámější mostní socha sv. Jana Nepomuckého stojí na Karlově mostě – je to bronzová barokní socha z roku 1683 od Jana Brokoffa, která se stala předlohou pro nesčetné další sochy tohoto světce. Ve vitrínách třetí místnosti jsou vystaveny rozmanité předměty z poutí, díla

V muzeu jsou vystaveny také repliky částí ostatků sv. Jana; Foto: Štěpánka Kodýdková

lidové tvorby a obrazy vztahující se k svatojánskému kultu. V poslední, čtvrté místnosti jsou především exponáty související s antropologickým výzkumem ostatků sv. Jana Nepomuckého; lze zhlédnout repliky lebky, čelisti, lopatky a mozkové tkáně. Při první exhumaci těla v roce 1719 byla v lebce nalezena načervenalá tkáň podobná jazyku; to bylo tehdy považováno za zázrak, a i tím se upevnil kult zpovědního tajemství – svatojánského jazyka. Až v roce 1972, kdy provedl antropologický výzkum profesor Emanuel Vlček, bylo zjištěno, že se nejednalo o jazyk, ale zbytek mozkové tkáně. Každopádně i toto můžeme považovat za zázrak. V březnu roku 2019 u příležitosti 290 let od svatořečení byla odhalena bysta znázorňující skutečnou podobu obličeje sv. Jana, která byla vytvořena na základě antropologického výzkumu. V neposlední řadě se část expozice věnuje projevům svatojánského kultu. V Nepomuku bylo dokonce založeno literátské bratrstvo a v muzeu lze vidět jeho knihu regulí z roku 1721. Dále stojí za zmínku Svatojánské litanie od Jakuba Jana Ryby, který v Nepomuku pobýval.

Co dodat více? To, že svatý Jan je nejznámější barokní světec a v Evropě má přes 30 tisíc soch a v celém světě přes 60 tisíc? To, že je patronem Bavorska, jedním z patronů Benátek, patronem rodu Habsburků? To, že existuje město San Joe Nepomuceno v Brazílii? Že jeho odkaz a kult stále žije? To, že každý rok putují do Nepomuku poutníci, aby se mu poklonili? Já pracuji v muzeu od roku 2018 a sv. Jan a jeho kult doslova ovlivnil a obohatil můj život. Stále a stále nalézám něco nového, co mě oslovuje a obohacuje.

Přijďte i vy navštívit naše muzeum a požehnané místo poutního chrámu, kde je tzv. Kolébka – místo, kde se sv. Jan narodil!

*Štěpánka Kodýdková,
ředitelka Svatojánského muzea Nepomuk*

15 dní s provizorním centrem pro lidi bez domova. Do pomoci se zapojili také kněží.

Diecézní Charita od 22. března do 5. dubna mimořádně provozovala provizorní denní centrum a noclehárnu pro osoby bez domova na Kanovnické ulici v Českých Budějovicích. Reagovala tím na dočasné omezení služeb Domu sv. Pavla v Riegrově ulici provozovaného městskou Charitou, který se koncem března ocitl v karanténě kvůli pozitivnímu výskytu onemocnění Covid-19.

Nucená izolace centra pro osoby bez domova způsobila to, že pro ostatní lidi žijící na ulici najednou nebyly dostupné jiné odpovídající služby. Bez iniciativy diecézní Charity by lidé bez přístřeší v Českých Budějovicích neměli možnost odpočinout si v teple, získat balíček s potravinami nebo sníst polévku a vypít si čaj nebo kávu.

Chod provizorního denního centra i noclehárny byl ukončen na Velikonoční pondělí. Zázemí pro muže i ženy žijící na ulici fungovalo celkem 15 dní včetně víkendů a svátků. Do pomoci se zapojilo 15 pracovníků z charitních služeb a administrativy Střediska diecézní Charity a 15 dobrovolníků, a to včetně 3 kněží, kteří vypomáhali především s provozem noclehárny.

„Pokud jsme ochotni myslet i na druhé, stáváme se současně zranitelnými, protože se tím otvíráme a riskujeme, že se naše snažení ne vždy povede. Často lidi vybízím k dobrovolnictví. Teď jsem dostal příležitost udělat něco sám nad rámec svých povinností, vyjít ven ze své komfortní zóny a věnovat dobrovolně svůj čas potřebným na okraji společnosti,“ uvedl P. Stanislav Brožka, duchovní správce farnosti Dobrá Voda a současně prezident Diecézní charity České Budějovice, který třikrát zajišťoval noční službu v provizorní noclehárně pro muže a na Velký pátek si vyzkoušel pomoc v dočasném denním centru pro lidi bez domova.

„Samozřejmě, že jsem měl z noční služby obavy, naštěstí vše proběhlo bez incidentů. Jako člověk bez závazků jsem si uvědomil, jak náročná musí být noční služba pro člověka od rodiny, který tráví noc v práci mimo domov,“ líčí svou zkušenost páter Brožka, jenž byl svým aktivním zapojením do krizové pomoci Charity také velkou morální podporou zaměstnancům i dobrovolníkům.

Ve službách v noclehárně mu sekundovali další dva kněží – salesián a vyučující na Teologické fakultě Jihočeské univerzity P. Jindřich Šraj a farní vikář katedrály sv. Mikuláše P. Miroslav Štrunc. *„Jako kněz působící v centru Českých Budějovic při katedrále sv. Mikuláše se s lidmi bez domova setkávám velice často. Chodí k nám na mši svatou či se v katedrále přes den schovávají před nepřízní počasí. Zkrátka hledají v kostele útočiště anebo také žádají pomoc. Rád jsem tedy pomohl Charitě, když potřebovala pomocnou ruku. Vážím si toho, že jsem mohl nahlédnout do problematiky této náročné práce s lidmi v nouzi, což mi jistě dále pomůže v mé kněžské službě. Kněz je totiž vysvěcen ke službě – Bohu a lidem, a to bez rozdílu společenského postavení nebo sociálního zázemí,“* zmínil P. Štrunc.

„Rád bych poděkoval všem zapojeným za jejich službu v krizové pomoci denního centra a noclehárny lidem bez domova. Velmi milým překvapením a povzbuzením byl zájem, ochota a jistě i odvaha těch, kteří se do pomoci zapojili, bez níž bychom tento projekt nedokázali uskutečnit. Právě v době postní, která vyústila v čas Velikonoc, jsme společně, dobrovolníci i zaměstnanci, prokazovali službu lidem na okraji společnosti,“ dodává ředitel Diecézní charity České Budějovice Jiří Kohout.

Martina Nováková,
Diecézní charita České Budějovice

Každý den mezi 12. a 13. hodinou probíhal výdej teplé polévky.

V provizorní noclehárně pro muže byly k dispozici 4 lůžka a asi 10 tzv. teplých židlí.

Výstavba domů v Pákistánu začala

Na podzim roku 2020 se mnozí z nás zapojili do pomoci chudým křesťanským rodinám v oblasti Derekabad, které v důsledku silných monzunových dešťů přišly během několika dnů o střechu nad hlavou.

Celkový počet postižených domů a rodin dosahoval čísla 300. Náš cíl byl pomoci s výstavbou alespoň 10 domů, protože náklady na pevnější domy z pálených cihel jsou poměrně vysoké. Pro 8–9 člennou rodinu stojí stavba solidního domku 50 tisíc korun. Místní misionáři obléti se pro tento riskantní krok rozhodli, protože ze všech úvah to bude jediné trvalejší řešení situace křesťanských rodin v této oblasti.

Díky vaší pomoci jsme do pákistánského Derekabadu mohli opravdu odeslat pomoc na stavbu 10 domků. Díky pomoci z různých míst se tedy podařilo postavit 17 domů, 13 je v procesu výstavby a je reálný výhled na dalších 20.

Velké díky všem, kdo pomohli! Vaše pomoc nám ukazuje, že společně můžeme věci měnit! Zároveň prosíme o pokračo-

První z nově postavených cihlových domků – oproti stavbám z hlíny má naději na delší životnost i v nepříznivých podmínkách pouštní oblasti a proměnlivého počasí; Foto: archiv OMI

vání pomoci, zatím má naději na střechu nad hlavou pouze 50 rodin. Za misionáři denně přicházejí rodiny v nouzi s prosbou o pomoc...

Prosíme vás o pomoc s výstavbou dalších 10 domků, což dává částku téměř 500 000 Kč. Znovu vám děkujeme za vaši lásku a starost o Pákistán!

Se srdečnými díky

o. Günther Ecklbauer, OMI

**Prosíme o pomoc zasláním daru
na účet Oblátského misijního díla:**

244 816 241/0300, VS 410

Za jakoukoli pomoc upřímně děkujeme!

Velikonoční pozdrav ze zimbabwské misie

5. dubna 2021, Zimbabwe – Maraire

Drazí přátelé,

zdravím vás srdečně z Afriky a přeji vám i vašim rodinám a všem blízkým radostné a požehnané Velikonoce! Ať Ježíšovo vzkříšení naší radostnou nadějí v nelehké době i ve všech osobních těžkostech.

Jak vidíte, ještě žiju. Mezi jedovatými hady a štíry, ale hlavně mezi lidmi, kteří jsou, celkově vzato, stejní jako kdekoli jinde na světě. Přežil jsem i první dávku čínské vakcíny proti Covidu-19. Krok za krokem budujeme misii v Maraire, z velké části z darů z Česka a Německa, takže i od mnohých z vás. Ze srdce děkujeme.

Sliboval jsem zpravodaj před Vánoci a po Vánocích, ale není hotový ani teď. Takže už nic neslibuji. Člověk se tu vůbec nezastaví. Odpočívám s rýčem v ruce v zahradě.

Momentálně mám velkou radost z 20 včera pokřtěných dospělých a starších dětí – většina z nich je na fotce, kterou přikládám. Církevní struktury do

téhle oblasti v posledních letech dosáhly jen velmi uboze, proto tolik dětí a mladých, kteří museli mnoho let čekat. Jako obláti jsme tu na správném místě.

Vzkříšený Pán ať vám žehná a ať vás ochraňuje před virem.

Váš o. Karel omi

Na Velikonoční neděli 2021 pokřtil otec Karel 20 dospělých a starších dětí; Foto: archiv OMI

Českobudějovičtí farníci věnovali zdravotníkům 280 balíčků

Dne 8. dubna 2021 předali zástupci našeho Pastoračního střediska v Krajské nemocnici České Budějovice 280 balíčků, které dostanou zdravotníci na odděleních s covidovými pacienty a také pracovníci očkovačního centra. Balíčky obsahují drobné sladkosti, slané pochutiny, kávu, čaje, džusy, ale i jarní květiny v květináčích. Tyto drobné dárky přinášeli lidé během Svatého týdne do kostelů nebo do kanceláře Pastoračního střediska. Do každého balíčku je přiložen také vzkaz, poděkování nebo povzbuzení od vděčných farníků, Hnutí Fokoláre a Pastoračního střediska.

Farníci věnovali zdravotníkům sladkosti, slané pochutiny, kávu, čaje, džusy nebo jarní květiny v květináčích.

„Doufáme, že naše balíčky potěší ty, kteří jsou v první linii boje s pandemií Covid-19. Zdravotníci se obětavě starají o naše nemocné spoluobčany a blízké již celý rok. Práce je to velmi těžká, jak po fyzické, tak po psychické stránce. Mám s tím i vlastní zkušenost, protože od listopadu pomáhám o víkendech v nemocnici v J. Hradci jako zdravotní sestra. Velmi dobře víme, že lidé si služby zdravotníků velmi váží a dali jsme jim možnost, aby svou vděčnost vyjádřili také něčím hmatatelným. Proto jsme během Svatého týdne v českobudějovických farnostech zorganizovali akci Balíčky pro zdravotníky,“ řekla Mgr. Martina Fürstová, ředitelka Diecézního centra pro rodinu z Pastoračního střediska Biskupství českobudějovického.

Inspirací pro tuto akci bylo Hnutí Fokoláre – Dílo Mariino v Praze, které spojilo tři farnosti a prostřednictvím vybraných balíčků vyjádřilo vděčnost zdravotníkům v nemocnici Motol. V Českých Budějovicích si organizaci na svá bedra vzalo Pastorační středisko, ke kterému se připojilo Hnutí Fokoláre, děkanství u sv. Mikuláše, farnost u sv. Jana Nepomuckého, salesiánská farnost u sv. Vojtěcha a společenství věřících při Růženeckém kostele, kostele Božského srdce Páně a kostele sv. Josefa.

Českobudějovičtí farníci byli velice štedří – z jejich darů bylo možno připravit 280 balíčků. Jedna rodina ze Sušice dokonce poslala pro zdravotníky 1000,- Kč s tím, aby organizátoři sami nakoupili něco dobrého. Krásné byly také vzkazy zdravotníkům, ze kterých vybíráme:

„Děkujeme za Vaši práci a lásku, kterou prokazujete nemocným. Jsme Vám vděční. Vydržte.“

„Práce ve zdravotnictví je, více než jakákoli jiná činnost, opravdu povolání, nejen zaměstnání. Období koronavirové pandemie klade na Vás zdravotní sestry i lékaře, zvýšené nároky. Zdá se, že většina lidí si to uvědomuje a hovoří o Vás s uznáním.“

„Přijměte tento balíček jako uznání Vaší práce a povzbuzení do budoucnosti.“

A také od dětí:

„Milí zdravotníci, máme Vás rádi!“

Veliké poděkování patří nejen všem dárcům, ale i všem, kteří se jakýmkoliv způsobem na této úspěšné akci podíleli.

A na závěr ještě jedna příjemná zpráva: stejnou akci zorganizovali také farníci v Zubčicích, odkud darované balíčky putovaly do nemocnice v Č. Krumlově a v Lomnici nad Lužnicí, kteří balíčky předali do nemocnice v J. Hradci. V obou případech to bylo ve spolupráci s obecními úřady, kterým za vstřícnost patří také velké poděkování.

Petr Samec

Z diáře Otce biskupa VLASTIMILA KROČILA

1. 5.	10:00	Vyšší Brod, klášter: požehnání zvonů
16. 5.	10:00	Nepomuk: mše svatá
16.–18. 5.		Nepomuk: plenární zasedání ČBK
		Nepomuk: oslavy 300. výročí blahořečení sv. Jana Nepomuckého
20. 5.	14:30	Rada pro informační technologie (online)
25. 5.	9:00	Zbytiny, Volary: vikariátní konference (prachatický vikariát)
27. 5.	10:00	Ekonomicko-právní komise ČBK
3. 6.	17:00	Č. Budějovice, klášterní kostel: mše sv., průvod s Božím Tělem
5. 6.	15:00	Želiv: mše sv. v rámci jubilejního roku premonstrátů (900 let)
6. 6.	10:30	Chvojnov: mše sv., průvod s Božím Tělem
11. 6.	18:00	Č. Budějovice, kostel Božského Srdce Páně: poutní slavnost

Vzhledem k situaci s COVID-19 se může program změnit.

Foto: archiv Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě (foto: Roman Albrecht)

Reliéf sv. Jana Nepomuckého v bazilice sv. Petra a Pavla na Vyšehradě

Myšlenka umístit v presbytáři baziliky sv. Petra a Pavla na Vyšehradě reliéf připomínající kanovníka Vyšehradské kapituly Jana z Pomuku vznikla v roce 1993 během výstavy pořádané kapitulou ve spolupráci s Národním muzeem v Praze u příležitosti jeho 600. výročí umučení. Zpracováním výtvarného návrhu byl pověřen akad. malíř a renomovaný medailér Lumír Šindelář. Reliéf ve tvaru kříže zdobí Jana z Pomuku jak oslaven stoupá na nebesa, symbolizovaná nad jeho hlavou božským okem, rukou Stvořitele a Beránkem. Z nebes vycházejí dva paprsky dopadající z jedné strany světce na Madonu vyšehradskou a z druhé strany na reliéf Krista Trpítele. Za Janovými rameny je zpodobněna současná vyšehradská bazilika, zatímco u jeho nohou je rekonstruována podoba, jak vypadal kapitulní chrám v době Janova kanonikátu. Po stranách vznášející se světcovy postavy vidíme z jedné strany kříž poukazující na Janovo mučednictví, zatímco z druhé strany je palma vítězství. Zkřížené klíče jsou znakem kapituly, jejíž exempce v době Janova kanonikátu je připomínána zobrazením infule. Úplně dole je vidět reliéf Karlova mostu s padajícím tělem. V patě křížového památníku je zmučená světcova hlava zpodobněná podle výsledku antropologického průzkumu. Čtyři oválné reliéfy kolem znaku kapituly připomínají arcibiskupa Jana z Jenštejna a krále Václava IV. Po stranách reliéfu je nápis „K výročí umučení 1393 Janu z Nepomuku svatému spolubratru 1993 kapitula“. Medailon z českého křišťálu na Janových prsou ukrývá světcovu relikvii. Reliéf byl osazen do presbytáře baziliky v roce 1994. Je prvním a zatím posledním monumentálním dílem oslavujícím sv. Jana Nepomuckého po vzniku České republiky.

JUDr. Jan Kotous

Personalialia

B. Životní jubilea

P. Mgr. Jiří Můčka, OMI

oslaví **13. 5. 2021** své čtyřicáté páté narozeniny.

R. D. Dominik Hroznata Holický, JC.D.

oslaví **11. 5. 2021** své padesáté páté narozeniny.

Mons. ThDr. Vlastimil Kročil, Ph.D.

oslaví **10. 5. 2021** své šedesáté narozeniny.

Všem jubilantům upřímně blahopřejeme.

POZVÁNKA na online KONCERT RODIN

Zveme vás na Koncert rodin online
aneb rodinná pohoda není náhoda,
který bude vysílán

**15. května
na YouTubeProlidi.online.**

Tento koncert připravuje Diecézní centrum pro rodinu ve spolupráci se SZUŠ Natanael v rámci 13. ročníku Týdne pro rodinu, který je od 8. do 16. 5. 2021. V Týdnu pro rodinu nabízí Národní centrum pro rodinu mnoho zajímavých akcí, ze kterých si určitě každá rodina i jednotlivec vybere. Více informací najdete na webu tydenprorodinu.cz.

DCR

MIMOŘÁDNÁ DOBA vyžaduje mimořádné prostředky, kupříkladu DRIVE-IN ZPOVĚĚ

Rozhovor s R. D. Prof. ThLic. PaedDr. Martinem Weisem,
Th.D., administrátorem farnosti Dubné.

Pane profesore, před nějakou dobou byl v našem časopise zveřejněn rozhovor s Vámi, který se týkal on-line přednášek cyklu České nebe. Tyto přednášky byly a vlastně stále ještě jsou přenášeny prostřednictvím internetu z vašeho farního kostela v Dubném, a pokud se nepletu, tak tento týden to byla již 22. přednáška tohoto cyklu. Nyní bych se na Vás rád obrátil s dotazem, jak jste přizpůsobil své pastorační aktivity v postní a velikonoční době pandemickým opatřením?

Ano, máte pravdu, že náš přednáškový cyklus dospěl již k 22. přednášce. Ale věnujme pozornost spíše běžné pastorační praxi postní a velikonoční doby. Nejdůležitější je zde udělování svátosti smíření, svaté zpovědi. Aby mohly být dodrženy bezbezpečnosti všechny pandemické předpisy a nedošlo k ohrožení zdraví kajícíků ani duchovního, rozhodl jsem se upustit od udělování této svátosti sice v útulné a vytápěné, ale maličké zpovědní místnosti. Svátost smíření jsem uděloval na farní zahradě při společné procházce. Tak mohl být dodržen rozestup 2 metry. Samozřejmostí bylo, že jsme ani na chvíli nesundali roušky či respirátory. A ze společné procházky po farní zahradě, se tak nějak přirozeně vyvinula drive-in zpověď. Totiž byl jsem telefonicky dotázán, zda bych mohl vyzpovídat handicapovanou paní – tzv. vozičkářku, že by přijela ke zpovědi autem. Samozřejmě jsem souhlasil, a paní jsem vyzpovídal u okénka jejího auta na farním dvoře. A pak mi došlo, že toto by byla dobrá cesta, jak v nepříjemném zimním čase lidem umožnit alespoň trochu komfortní přijetí svátosti smíření. A tak po telefonickém objednání naleznu lidé vrata fary dokořán, zajedou dovnitř ke dveřím fary, stáhnou okénko u auta a já kajícíky vyzpovídám stojící mezi dveřmi fary – tudíž také relativně v suchu a teple. A mezi tím, co se auta s kajícíky na dvoře střídají, mám čas i na lok horké kávy ve farní kanceláři...

A co jiné svátosti – kupříkladu svátost nemocných, tzv. zaopatřování – vím, že u Vás ve farnosti bylo zvykem v postní době tuto svátost udělovat hromadně. Jak jste vyřešil tuto „výzvu doby“?

Část jsme vyřešili hromadnou společnou přípravou přes internet, pak následovala ona drive-in zpověď a po mši svaté, před kostelem u sochy Panny Marie, následovalo podávání svatého přijímání a ta část svátosti nemocných spočívající v pomazání svatým olejem. Aby nedošlo ke kontaminaci svatého oleje, požíval jsem pro pomazání tzv. vatové tyčinky – na každého kajícíka vždy novou, použité jsem ukládal do sáčku a po skončení obřadů spálil.

Přijímání eucharistie probíhá před kostelem – epidemicky je to zcela bezpečné.

Zmínil jste podávání svatého přijímání – jak to řešíte?

Když je mše svatá ve všední den a do kostela přijde jen oněch povolených 10% kapacity, což je u nás 15 lidí, tak svaté přijímání podáváme během mše svaté. Jen si samozřejmě pečlivě dezinfikují ruce, používám respirátor a lidé si svaté přijímání odnesou do své lavice, kde zachovávají rozestup od druhých minimálně 5 metrů a tam teprve na chvíli poodhrou respirátor a přijmou do úst hostii. V neděli a ve svátky, aby eucharistii mohli přijmout i lidé sledující obřady po internetu, máme po bohoslužbách tzv. „výdejové okénko“ u sochy Panny Marie před kostelem, kde lidem podávám svaté přijímání. Lidé s Tělem Páně v ruce pak poodstoupí stranou od ostatních, tam si poodhrou roušku či respirátor a přijmou do úst Eucharistii.

Poznamenala tato neblahá doba, kterou prožíváme, nějak výrazně kupříkladu i obřady Svatého týdne?

Ano, snažil jsem se, aby žádná podstatná část obřadů nechyběla, ale zároveň byla konána tak, aby ji snímala kamera a všichni lidé tak mohli sledovat obřady. Tak kupříkladu tzv. Boží hrob jsme přemístili před hlavní oltář a po skončení obřadů Velkého pátku jsme dali na oltář i monstranci, kterou jsme nasvítli reflektorem. Poprvé tak mohla být celonoční adorace u Božího hrobu, byť virtuální. A kontrolou připojení jsem zjistil, že po celou dobu nikdy nechyběl adorující až do soboty dopoledne. To je velice krásné... No a třeba žehnání ohně na Vigílii jsme také přemístili do kostela. Použili jsme hořák na biolíh, který jsme dali na kamennou dlažbu a obložili jej keramickým „dřevem“. Po celou dobu obřadů až do Aleluja tento oheň hořel a zhasl v okamžiku vrcholící radosti nad vítězstvím Krista nad smrtí. Jak symbolické...

A co obřady tzv. Hodu Božího na Velikonoce? Byly také jen přes internet a úzkou skupinku „vyvolených“?

Nikoliv, přes internet sice byly přenášeny tyto obřady tzv. naživo, ale slavili jsme slavnostní mši svatou formou tzv. veřejného shromáždění na návisi, které svolala naše paní starostka. Jí náleží opravdu velký dík, a také všem, kteří s organizací a zajištěním venkovní mše svaté pomáhali, a to včetně přenosu a záznamu mše svaté. Na těchto venkovních bohoslužbách bylo přítomno přes 100 lidí a díky dvoumetrovým rozestupům tak naše návěs byla úplně zaplněna. Tuto mši svatou ve formě veřejného shromáždění nám všem velice zpříjemnila zpěvačka z divadla v Českých Budějovicích, která zazpívala árie z Mesiáše od Handla. Všichni přítomní byli dojatí, včetně naší zpěvačky, která tak po dlouhé době mohla zazpívat před publikem. Však ji také všichni odměnili dlouhým potleskem...

Ptal se Petr Samec